

HOOFSTUK 3

INTER-DISSIPLINÊRE GESPREK EN INTERPRETASIE VAN IMMIGRASIE-NARRATIEWE

1. RESPONDENTE

Hierdie prakties-teologiese ondersoek gebruik spesifieke gesprekke met verskillende spesialiste in verskillende vakgebiede as metode van navorsing. Soos voorheen genoem, fokus hierdie studie op die psigologiese- en geestelike ervarings van Suid-Afrikaansgebore immigrante na Brisbane, Australië. Die respondente word vanuit verskillende beklemtonings in die sielkunde en praktiese teologie aangestel, met die doel om 'n inter-dissiplinêre gesprek met integriteit tot gevolg te hê.

Die respondente is verder gekies op grond daarvan dat hulle elkeen in Suid-Afrika gebore is en in Suid-Afrika of Australië gestudeer het. Elkeen van hulle het self deur die proses van immigrasie gegaan en is in Brisbane woonagtig. Hulle deel dus die konteks met die mede-navorsers.

Die volgende respondente is aangestel om die inter-dissiplinêre gesprekke te voer:

1.1 Respondent 1: Dr. J.M.B. Eloff

- Leraar van die Christian Reformed Church, Australia en pastorale gesinsterapeut, geakkrediteer by die 'Australian Counselling Association'
- Kwalifikasies: BA; BTh; MTh; PhD (Universiteit van Pretoria)
- Teologiese veld van kundigheid: praktiese teologie - pastorale gesinsterapie

1.2 Respondent 2: Nadia Janse van Rensburg

- Kindersielkundige
- Kwalifikasies: B Prim Ed (Universiteit van Pretoria); HBEEd (Skool - Voorligting Sielkunde en Berading, UNISA); MEd (Skool - Voorligting Sielkunde en Berading, UNISA)

1.3 Respondent 3: K.J. Tromp

- Jeugwerker
- Kwalifikasies: BTh (Bible College of Queensland)

1.4 Respondent 4: Johann Eloff

- Kliniese sielkundige
- Kwalifikasies: Bachelor of Psychological Science with Honours (University of Queensland); Professional Doctorate of Clinical Psychology (University of Queensland)

2. BYDRAES VAN MEDE-NAVORSERS VANUIT VERSKILLENDE PERSPEKTIEWE EN VAKDISSCIPLINES

Daar is 'n balans van respondente vanuit beide die studieveld van praktiese teologie en sielkunde, aangesien hierdie studie in die geestelike en psigologiese ervaringe verbonde aan immigrasie geïnteresseerd is. Al vier respondente het hul opleiding in Australië of Suid-Afrika ontvang. Alle respondente het eerstehandse kennis van albei (Suid-Afrikaanse en Australiese) kontekste.

Uit die bogenoemde lys van respondente is dit duidelik dat die inter-dissiplinêre gesprek vanuit verskillende vakgebiede gevoer word. Vanuit die sielkunde word daar spesifiek terugvoer ontvang rakende kindersielkunde en kliniese sielkunde.

Respondent 2 is steeds besig is met verdere studie deur van afstandsonderrig vanuit Suid-Afrika gebruik te maak, terwyl sy haarself intussen in Brisbane, Australië kom vestig het. Respondent 4 het homself egter as kliniese sielkundige bekwaam in Australië.

Vanuit 'n teologiese perspektief is dit nodig om te vermeld dat respondent 1 sy studies in Suid-Afrika voltooi het, maar alreeds sewe jaar in Brisbane woon. Respondent 3 het homself as jeugwerker bekwaam deur plaaslik in Brisbane te studeer.

Die interessante is dat respondent 3 in beide Engels en Afrikaans bydraes maak en respondent 4 as gebore Suid-Afrikaner verkies om homself in die taal van sy studieveld (Engels) uit te druk. Hulle het albei in Australië gestudeer.

Die bogenoemde respondente het soos volg gereageer op die volgende vrae vanuit hulle spesifieke vakgebied:

2.1 Wat is u besorgdhede wanneer u hierdie immigrasieverhale lees?

2.1.1 Inleidende opmerkings deur respondent 1

Respondent 1 meld dat die inhoud en temas van die verhale reeds tot 'n sekere mate deur die verteller hermeneuties 'gefiltreer' en geïnterpreteer is omdat hierdie verhale in die derde persoon vertel word. Die verhale vertoon grotendeels die karakter van gevolgtrekkings wat na prosesse van psigiese prosessering deur individuele gesinslede bereik is en in verhalende vorm onthou en oorvertel word. Die verhale vertoon dus nie altyd duidelike elemente van die psigiese en interaktiewe prosesseringsproesse as sodanig nie en bied daarom minder insig in hoe hierdie prosesse verloop het en hoe die gevolgtrekkings bereik is. Daar word ook min kommentaar oor belangrike gesinsterapeutiese fokuspunte gelewer soos onder andere die gesinne se organisatoriese samestelling, ontwikkeling, interaksiepatrone, kubernetiese probleemoplossingsiklusse, rekursiewe probleem versus oplossing-verhoudings, kognitiewe raamwerke, ensovoorts. Besorgdhede oor hierdie immigrasieverhale sal dus, gesien vanuit 'n gesinsterapeutiese hoek, grotendeels berus op vermoedens en moontlikhede gesien teen die agtergrond van generiese tendense.

Gesien vanuit 'n prakties-teologiese hoek, verlig hierdie immigrasieverhale egter meer duidelike tekens en tendense van menslike (omgee-) aksies wat verband hou met die verhale van die Christelike geloofsgemeenskap in 'Mansfield Christian Reformed Church'.

Die hermeneutiese taak om hierdie immigrasieverhale te interpreteer ten einde besorgdhede uit te wys, impliseer vir respondent 1, 'n dialogiese verhouding tussen die betekenishorisonne van die karakters, soos verwoord in hierdie verhale en homself, wat noodwendig 'n betekenisuitruiling ontken en 'n unieke versmelting van betekenishorisonne meebring. Die betekenis wat vanuit hierdie versmelting van betekenishorisonne na vore kom, is uiteraard uniek tot die histories-hermeneutiese oomblik.

2.1.2 Besorgdhede rakende die immigrasieverhale

2.1.2.1 Besorgdhede oor die verhaal van Johan en Ansie van Zyl

Respondent 1

Let daarop dat respondent 1 sy bydrae lewer deur die verhaal net so te gebruik en dan van voetnotas gebruik te maak.

Johan en Ansie is eers getroud nadat hulle die skuif na Brisbane gemaak het. Ansie het aanvanklik 'n Sabbatsjaar geneem en in Perth (Wes-Australië) by vriende gaan woon. Sy het nooit 'n rasonale besluit geneem om te immigrer nie. Ansie het besluit om die Sabbatsjaar te neem, nadat sy deur 'n egskeiding in Suid-Afrika gegaan het. Haar ouers was baie ondersteunend. In hierdie tyd het sy begin met 'n MBA en wou dit finaliseer. Na twee jaar in Australië het sy die besluit geneem om nie weer permanent na Suid-Afrika terug te keer nie.

Johan het, vanweë sy besigheidsbelange in Suid-Afrika, baie gereis tussen Perth en Suid-Afrika. Hy het in hierdie tyd gereeld by Ansie in Perth gekuier. 'n Firma in Brisbane het toe aan haar 'n werksaanbod gemaak, wat sy aanvaar het. In hierdie tyd het hulle besluit om in Suid-Afrika te trou en daarna na Brisbane te

verhuis. Dit was vir hulle 'n groot besluit en die lewenswyse in Brisbane was totaal anders as die lewe wat hulle in Perth geken het. Hulle het ook in hierdie tyd permanente verblyfreg in Australië verkry.

In Perth was hulle nie kerklik aktief nie. Ansie wou nie enige kerk bywoon nie. Sy het seergekry in die kerk ten tye van haar egskeiding en het gevoel dat sy dit op haar manier wou verwerk. Afrikaanse mense het hulle by geleentheid uitgenooi na die 'Christian Reformed Church' in Mansfield, Brisbane. Die eerste drie maande by die kerk was veral vir Ansie baie moeilik en die inskakeling by die gemeente het tyd geneem. Sy getuig dat sy in hierdie tyd weer tot bekering gekom het. Die leraar van die gemeente, haar man, Johan, en die geloofsgemeenskap het 'n positiewe rol gespeel om haar te ondersteun om 'n nuwe verbintenis met Jesus Christus te maak. Dit was vir haar 'n saak van erns².

Sy het aanvanklik nie beseft dat die gemeente in Mansfield 'n gereformeerde kerk is nie. Die rede vir hulle om in te skakel het ook nie te make gehad met die feit dat daar baie Afrikaanssprekendes in die gemeente is nie. Ansie sê dat hulle aanvanklik ingeskakel het omdat die leraar en die gemeente "real" was³. Hulle het al hoe meer begin betrokke raak en hulle inskakeling by 'n selgroep in die gemeente was 'n positiewe stap in hulle geloofslewe. Ansie en Johan het

² Geloofsgemeenskap: 'Menslike omgee-aksie' impliseer doelgerigte teenwoordigheid in mekaar se lewens, met integriteit en in die naam van Christus. Dit is die wese van pastoraat. Ansie se ervaring is waarskynlik tipies van 'n generiese tendens, naamlik dat wanneer die 'kerk' iemand seermaak, daardie persoon se verhouding met God ook diep geraak word. Die teendeel is waarskynlik ook waar. Wanneer die seer van iemand binne 'n pastorale geloofsgemeenskap heel, impakteer dit ook op daardie persoon se vertroue in God. Daar is 'n sterk saak uit te maak vir die helende taak van die 'Liggaam van Christus' in die lewens van gebroke mense. Wanneer en waar 'kerk' of 'geloofsgemeenskap' die 'DNA' van die 'Liggaam van Christus' dra (Efesiers 4), word God se helende teenwoordigheid deur gebroke mense ervaar. Die gevaar lê daarin dat ons geneig is om menslike modelle vir 'kerk-wees' te ontwikkel, en nie daarop fokus om as 'Liggaam van Christus' te funksioneer nie.

³ Integriteit: Christus bou self sy kerk (Mattheus 16:16). Nie dogma of kultuur of taal is so belangrik as die Mattheus 25:40-tipe nederige, diensbare 'omgee-aksie' gebore uit ons nuwe identiteit in Christus, en gehoorsame dankbaarheid vir ons hemelse Vader se liefde vir ons in Christus nie.

ooreengekom dat hulle albei van 'n kerk moet hou, alvorens hulle lidmate sou word. Hulle was gevolglik vir 'n lang tyd ook nie in Mansfield lidmate van die gemeente nie, alhoewel hulle die eredienste bygewoon het. Die aanbiddingstyl was vir hulle belangrik en vanweë die rustige en nederige manier van aanbidding, het hulle besluit om as lidmate van Mansfield gemeente aan te sluit.

Die Van Zyl-gesin hou van die lewenskwaliteit wat Australië bied. Die onbesorgde lewenstyl en veiligheid waarin Ansie aanvanklik as enkelma kon leef, was vir haar belangrik. Noudat sy en Johan getroud is, is dit steeds 'n voorreg om sorgeloos te leef. Hulle was op velerlei vlakke in Suid-Afrika baie betrokke, selfs in die politiek. Politiek is egter nou nie meer vir hulle belangrik nie. “Dis baie meer gemaklik hier. Daar is nie regtig politieke brandpunte nie”, merk Johan op. Ansie getuig dat rassisme in haar lewe iets is wat sy op geestelik vlak moes hanteer. Australië het aan haar die geleentheid gebied om in haar geloofslewe daardeur te werk⁴. Die lewenstyl in Brisbane is meer gemeenskapsgefokus teenoor die individuele fokus wat sy in Suid-Afrika beleef het.

Ansie voel dat, alhoewel gemeenskappe in Australië meer homogeen is as in Suid-Afrika, Australië 'n demokrasie is en nie sosialisties is nie. Sy is wel van mening dat die “tall poppy”-sindroom baie immigrante uit Suid-Afrika hinder, veral wanneer hulle aanvanklik in Australië voet aan wal sit. Sy verduidelik hierdie sindroom as dat baie Suid-Afrikaners sukkel met die gedagte dat almal eenders hanteer word in Australië. Daar is nie 'n sterk klasseverskil in enige opsig nie. Johan sien egter meer sosialistiese eienskappe in die regering van Australië. Hy noem die wyse waarop die belasting uitgewerk word as 'n voorbeeld.

⁴ Persepsie: Wanneer die betekenis-horison van God se verhaal van liefde vir elke geslag, ras, volk, en taal versmelt met die betekenis-horison van ons polities-gekleurde persepsies, verander ons verhaal en toekomsvisie en maak desperaatheid plek vir hoop.

Hulle beleef die inskakeling in die Australiese kultuur as maklik en met baie raakpunte wanneer dit met die Afrikaanssprekende Suid-Afrikaanse kultuur vergelyk word. Johan en Ansie besef egter dat die meeste van hulle vriende Afrikaanssprekend is en dat hulle dus tog onwetend sukkel om te integreer in die Australiese kultuur. Hulle sou meer tyd en energie wou spandeer aan Australiese vriende. Hulle is van mening dat hulle seun, Riaan, as kind makliker integreer en sy vriendekring sluit definitief meer Australiërs in. Tog is Riaan steeds trots op sy Suid-Afrikaanse herkoms. Johan merk grappenderwys op dat, alhoewel dit vir hom ondenkbaar was dat hyself ooit 'n ander rugbyspan as die 'Blou Bulle' sou ondersteun, hy nou al die 'Reds' as Super 14-rugbyspan begin ondersteun.

Die feit dat hulle permanente verblyfreg gekry het, het gehelp in hulle uiteindelige besluit om te immigrer. Alhoewel die gevolg was dat hulle lank moes wag vir hulle meubels uit Suid-Afrika, sê Ansie dat die positiewe van hulle situasie was dat "daar geen trane op die lughawe gestort is nie". Hulle was ook bevoorreg om elke jaar te kon terugvlieg na Suid-Afrika. Johan was vanweë sy besigheidsbelange gedurende die eerste jaar ongeveer vier maal terug. Hulle beskou dit dus dat hulle stuk-stuk geïmmigreer het. Dit het goed gewerk, maar het ook sy eie spanning tot gevolg gehad. Om vanaf Perth na Brisbane te verhuis, was 'n tweede groot trek en dit het veroorsaak dat Riaan nog 'n keer ontwortel is en van skool moes verwissel. Hulle het egter daarin geslaag om, te midde van die besluit om te immigrer, goeie verhoudings met hulle familie en vriende in Suid-Afrika te behou.

Wat hulle werksituasies aanbetref is Johan met iets heeltemal anders besig in Australië. Hy was betrokke in die Regte in Suid-Afrika, maar het besluit om homself in die besigheidswêreld te begewe in Australië. Hy is egter tans besig om weer in die Regte te studeer. Die regstelsel in Australië verskil heeltemal van die Suid-Afrikaanse regstelsel. Indien Johan weer in die regsomgewing wil werk, word daar van hom verwag om Australiese kwalifikasies te bekom.

Ansie was 'n advokaat in Suid-Afrika. Sy het vir die eerste agt maande in Perth nie gewerk nie. Sy sien nie kans om verder te studeer nie en het besluit om eerder 'n ondersteunende rol in haar werksituasie, wat ook in die regslyn is, te speel. Ansie hou daarvan dat almal 'n gelyke kans ("fair go") kry in Australië. Sy mis nie die status wat sy moes prysgee nie. Sy hou van die Australiërs, van hulle sin vir humor en die feit dat almal as gelykes gesien word. Ansie sê: "Hulle neem verantwoordelikheid vir mekaar." Haar bekommernis oor die groot hoeveelheid Suid-Afrikaners by die kerk kom grappenderwys na vore: "Daar is te veel 4x4's in die parkeerarea", wat vir haar steeds 'n individuele lewenstyl beteken.⁵

Ansie wil uitreik na nuwe Suid-Afrikaners, maar vind dat die sterk "Suid-Afrikaanse manier van doen" haar partymaal dwars in die krop steek. Sy voel dat Mansfield-gemeente beskerm moet word om nie 'n leë, hol kerk te word nie. Ansie en Johan het albei 'n roeping om as diensbare leiers in die gemeente en gemeenskap op te tree.⁶ Hulle voel albei dat die Suid-Afrikaners 'n impak op die Australiese samelewing het. Johan praat van die ouer dame in Perth wat hulle rusbank gekoop het en toe opgemerk het: "Ek hou van die Suid-Afrikaners, want hulle gaan kerk toe."

"Gelowige Suid-Afrikaners sukkel om die geloofsprong te maak om nederig te wees," merk Ansie op. As Christen sien sy dit duidelik, maar erken dat sy self met nederigheid sukkel. "Statusbehepthed kan veroorsaak dat Suid-Afrikaners

⁵ Kerk: Die begrip 'kerk' het moontlik in Suid-Afrika 'n sterker kulturele karakter ontwikkel, en minder dié van 'n geloofsgemeenskap. In Australië is daar meer as 200 nasies of kulture verteenwoordig. Hopelik sal die geloofsgemeenskapskarakter van kerk-wees hier in Australië sterk ontwikkel.

⁶ Groei: Daar is sterk getuigenis dat hulle wat deur persoonlike ervaring van die genade en liefde van Christus 'n totale lewensverandering ondergaan, geleenthede soek om nederige en diensbare medewerkers in die koninkryk van God te word.

‘n negatiewe impak op die samelewing kan hê. Ons aksent klink vir hulle hoogdrawend. Hulle beleef die Suid-Afrikaners maklik as arrogant”⁷.

Volgens Johan en Ansie is daar ten slotte groot kultuurverskille tussen Suid-Afrikaners en Australiërs. Ansie sê dat sy dit beleef dat die ongelowige Aussies haar soms vanweë haar geloof te na kom. Sy vertel hoe sy eenmaal by die werk moes opstaan vir haar geloof, maar nadat sy haar standpunt gestel het, het hulle haar wel daarvoor gerespekteer. Immigrasie is moeilik maar die moeite werd vir hulle as gesin. Hulle is, te midde van die kultuurverskille wat hulle beleef, baie gelukkig in Australië.

Respondent 2

Ek is besorg oor Riaan se verhouding met sy biologiese pa. Ek neem aan hy bly tans by sy ma en stiefpa en weet nie hoe gereeld hy wel kontak met sy biologiese pa het nie. Hoewel ‘n goeie verhouding met sy stiefpa positief is, kan dit nooit ‘n verhouding met ‘n biologiese ouer vervang nie. Ek is besorg dat Riaan sy ma dalk later mag verkwalik en voel dat sy hom van sy pa weggeneem het. Riaan se verwerking van die egskeiding is ook ‘n kwessie wat aandag nodig het. Die vraag is of hy terapie ontvang het om hom te help na die egskeiding.

⁷ Groei: Immigrant-Christene loop die gevaar om, in hulle soeke na ‘n beter lewe vir hulle en hulle kinders, beide ‘n selfgesentreerde en selfsugtige verbruikersmentaliteit te ontwikkel. In hierdie proses staan hulle gevaar om hulle rol binne die Liggaam van Christus te verontagsaam. Die gevolg mag wees dat hulle kinders die integriteit van hulle geloof mag bevraagteken, en self in vertwyfeling mag verval. Die uitdaging is dus om hierdie nuwe immigrantegesinne so spoedig moontlik te betrek by die praktiese funksionering van die ‘Liggaam van Christus’, ten einde hulle Christelike verwysingsraamwerk binne ‘n nuwe kulturele konteks te hervestig.

Riaan se taalontwikkeling is ook 'n besorgheid. Gaan daar enige aandag gegee word aan die verdere ontwikkeling van Afrikaans, wat ek aanneem sy eerste taal is, of gaan Engels nou sy eerste taal word?

'n Verdere besorgheid is Riaan se vele skoolveranderinge en hoe dit sy skoolprestasie beïnvloed. Die eerste skuif van Suid-Afrika na Australië het gepaard gegaan met 'n groot skuif van Afrikaans na Engels as onderrigmedium, neem ek aan, en dit kan vir baie kinders 'n moeilike aanpassing wees. Die ouderdom van die kind en die tyd van die jaar (bv. begin, middel of einde) wanneer die skoolveranderinge plaasvind het ook 'n invloed op die kind se aanpassing en skoolprestasie.

Respondent 3

Een van die grootste besorgdhede is dat Ansie seergekry het in vorige ervarings met die kerk as sulks. Dit beteken dat haar immigrasiebesluit haar nie net in 'n nuwe kultuur plaas nie, maar dat sy ook vervreemd geraak het van die kerk. Haar geestelike identiteit het dus in die slag gebly en die uitdagings wat immigrasie stel het gevolglik in haar geval 'n ekstra dimensie.

Verder is ek ook besorg oor die feit dat Johan en Ansie 'n roepingsbewustheid het as diensbare leiers met die oog op die breër Australië, maar dan spesifiseer dat hulle veral uitreik na nuwelinge uit Suid-Afrika. Die Woord van God (Ef. 2:10) leer ons dat ons as Sy kinders na ander moet uitreik volgens ons gawes en geen ander rede nie.

Laastens lê my besorgheid by hulle seun Riaan wat soveel kere moes skole wissel en te midde hiervan homself vergewis van al die eise wat immigrasie stel.

Respondent 4

Numerous sources of stress were identified in Johan and Ansie's immigration story. These factors include Ansie's divorce before immigrating, Ansie was still studying at time of move, having to adapt to the new lifestyle in Brisbane, moving twice in a short space of time, missing their family and friends in South Africa, lack of support, Ansie had a negative experience with church in South Africa, Ansie being a single mother, arranging a wedding and getting married before immigrating, frequently travelling back and forth to South Africa for business, practical issues associated with moving (e.g. long wait for personal belongings to arrive), qualifications not being recognised and changing job (especially sacrificing the status they had achieved in South Africa). These stressors in turn can lead to various psychological difficulties including: stress, depression, anxiety, bereavement, post traumatic stress disorder, substance abuse, adjustment disorder, and relationship distress (not only between partners, but also between parent and child).

2.1.2.2 Besorgdhede oor die verhaal van Ben en Jackie de Vos

Respondent 1

Let daarop dat respondent 1 sy bydrae lewer deur die verhaal net so te gebruik en dan van voetnotas gebruik te maak.

Ben en Jackie de Vos het vyf jaar voordat hulle uiteindelik geïmmigreer het, begin om daaroor te gesels en te bid, met die doel om die immigrasiebesluit te deurdink. Vir Ben was daar spesifieke politieke vertrekpunte wat 'n skuif na

Australië sou regverdig. Hy het regstellende aksie by 'n groot firma waar hy werksaam was beleef en het aanvanklik die besluit geneem om vir 'n kleiner firma te begin werk. Die wetgewing het uiteindelik egter ook die kleiner firma ingehaal en dit het hom op 'n punt in sy lewe gebring waar hy die volgende uitlating gemaak het en steeds sterk daarvoor voel: "Ek kan nie vrede maak met die onregverdigheid nie..."⁸.

Jackie ondersteun Ben se kognitiewe besluitnemingsproses om te immigrer, alhoewel haar besluit baie meer op emosionele gronde berus. Sy voel dat immigrasie absoluut die moeite werd was ter wille van die kinders⁹. Hulle het twee jong kinders en die vryhede wat hulle in Australië geniet maak haar baie gelukkig. Sy is bedags tuis en pas die kinders op. Dit is vir hulle moontlik om uit te gaan na 'n plaaslike parkie, waar die kinders ure se pret het, sonder dat sy bedreig voel of vrees beleef ten opsigte van hulle veiligheid. Die feit dat die kinders lekker speel laat haar goed voel en in gesprekke met ander mense word dit duidelik dat soos wat die kinders groter word, daar baie meer geleenthede vir hulle sal oopgaan. Dit laat haar op haar gemak voel oor die besluit om na Australië te immigrer.

Ben en Jackie het hul familie eers ingelig dat hulle na Australië gaan verhuis nadat hulle permanente verblyfreg gekry het. Ben se ouers was positief oor hulle besluit en het hulle hierin ondersteun, alhoewel sy ma op daardie stadium in 'n

⁸ Besluitneming t.o.v. immigrasie: In hierdie verhaal is daar duidelike getuieis van die feit dat Ben 'n lewensbelangrike besluit en keuse maak, nie suiwer op logies-rasele vlak soos hy dink nie, maar veral ook op die vlak van emosionele en intuitiewe ervaring, gebaseer op 'n verbeeldingsverhaal van hoe die lewe is en hoe dit behoort te wees. Hy is waarskynlik salig onbewus hiervan, en onder die indruk dat sy besluitnemingsproses suiwer op kognitiewe vlak geskied. In sy verhaal verwoord hy dit telkens so, en dit is ook hoe Jackie sy besluitnemingsproses verstaan.

⁹ Besluitneming: Jackie verstaan dat haar besluit op die vlak van emosionele en intuitiewe ervaring, gebaseer op 'n verbeeldingsverhaal van hoe die lewe is en hoe dit behoort te wees, berus. Hierdie verhaal is duidelik die 'veranderingsagent' in haar gemoed tydens die aanpassingseise van die immigrasieproses. Haar gevolgtrekking dat hulle lewens in Australië 'is soos dit moet wees', is daarom ook ingebed in die teks van die verhaal soos sy dit nou vertel.

verswakte gezondheidstoestand was. Ben se pa het die saak finaal hanteer met die volgende uitspraak: “Ek kan nie ‘n rede sien hoekom julle nie moet immigrere nie.” Ben se ouers het wel later laat blyk dat hulle baie verlang na die kleinkinders en gevoelens van hartseer beleef¹⁰. Ben bel een maal per week huis toe, al is dit net vir vyf minute. Hy beleef dit dat sy verhouding met sy pa nooit ‘n hegte verhouding was nie, maar dat dit steeds vir hom belangrik is om weekliks kontak te maak. Hy kommunikeer met sy suster verkieslik deur middel van e-posse, met die doel om die onkoste so laag as moontlik te hou.

Jackie se ma is soms opstandig oor die onregverdigheid daarvan dat die kleinkinders so ver van hulle af woon¹¹. Sy probeer om alles wat die kinders doen so goed as moontlik te kommunikeer deurdat sy elke dag ‘n e-pos skryf en aan die einde van die week aan haar broer in Suid-Afrika stuur, wat dit dan na haar ma neem. Haar ma skryf dan fisies terug, haar broer skandeer die briewe en e-pos dit weer aan Jackie¹².

Hulle immigrasieverhaal begin met min kennis oor Australië. Hulle het besluit om die permanente verblyfreg te aktiveer deur eers in Australië as toeriste te kom kuier en die land te verken. Die uitkoms van die vakansie was ‘n kognitiewe besluit om te immigrere. Die Engelse spreektaal het die land toeganklik gemaak. Om aan ‘n kerk te behoort sou vir hulle belangrik wees, maar die besoek aan ‘n Afrikaanse kerk in Brisbane was vir hulle ‘n morbiede belewenis. Die rede

¹⁰ Gelowige ouers: Die onbaatsugtige ondersteuning van Ben se ouers, ongeag die opoffering wat dit van hulle self vereis, is aangrypend. Ek aanvaar dat die ouers, soos hulle seun, ook gelowiges is. Die impak van hulle omgee-aksie ten opsigte van die toekoms van hulle kinders en kleinkinders, ten koste van hulle self, is merkwaardig.

¹¹ Gelowige ouers: Die emosionele reaksie van Jackie se ma beklemtoon die intense verlies wat sommige ouers van immigrantgesinne ervaar en hoe groot die opoffering is wat hulle moet maak, deur hulle kinders te laat gaan. Hierdie gedwonge verlies het waarskynlik ook ‘n ernstige impak op die ouers se geloofslewe en vraag na geregtigheid.

¹² Groei: Hierdie intense omgee-aksie van Jackie is ook merkwaardig, en is moontlik tekenend van haar geloofsgroei wat met haar immigrasie-aanpassing gepaard gaan.

hiervoor is dat Ben en Jackie die oud-Suid-Afrikaners by die kerk negatief beleef het omdat hulle net gekla het oor die swaarkry van immigrasie en hulle verlange na Suid-Afrika¹³. Verder het hulle vanaf Sydney na Adelaide 'n treinreis deur Australië onderneem en hulle belewenis was dat die ouer persone wat die reis meegemaak het, dieselfde gelyk het as mense in Suid-Afrika. Behalwe vir die negatiewe kerk-ervaring het hulle lekker gekuier en met 'n goeie gevoel oor Australië na Suid-Afrika teruggekeer. Hulle het egter geweet dit anders sal wees om in Australië te woon en werk in vergelyking met die vakansie-ervaring wat hulle gehad het.

Die emosies in Jackie se gemoed het hoog geloop toe sy uiteindelik op die vliegtuig terug na Australië besef het dat die realiteit van immigrasie 'n werklikheid geword het¹⁴. Vir Ben was dit anders - die wete dat hy nie werk gehad het nie, het hom bekommer¹⁵. Dit het hom ongemaklik gelaat dat hy wel probeer aansoek doen het vir werk deur middel van die internet, maar dat sy

¹³ Ervaring van verlies: Tekenend van hulle aanvanklike verhaal vol hoop, verwagting en antisipering van scenario's, is dat 'kerk' deel uitmaak van hulle verwagting. Hulle eerste ervaring van 'kerk' in Australië pas egter nie in die raam van hulle aanvanklike verhaal nie. Dit is kommerwekkend dat die betrokke Christelike geloofsgemeenskap deur 'n besoekende gesin as morbied ervaar is. Dit is moontlik 'n teken daarvan dat lede van die betrokke Christelike geloofsgemeenskap onafgehandelde roumart, na die verlies van hulle land en tyd saam met hulle geliefdes, ervaar. Die impak van onverwerkte gevoelens van verlies by sommige, het waarskynlik 'n ernstige negatiewe impak op hulle betekenis-horisonne soos verwoord in hulle persoonlike verhale. Die versmelting van hierdie betekenis-horisonne met dit wat in soortgelyke verhale van ander lede van die betrokke geloofsgemeenskap as geheel verwoord word, gee moontlik daartoe aanleiding dat hierdie geloofsgemeenskap 'n probleem-deurdrenkte, morbiede en kla-agtige verhaal; en daarmee saam 'n pastoraal-steriele of selfs 'n seermaak-identiteit ontwikkel het. Mense is geneig om te praat soos hulle dink en te doen soos hulle praat. Hoe, waar en wanneer gelowiges kies om hulle verhale van gebrokenheid te vertel, gaan dus met groot verantwoordelikheid gepaard.

¹⁴ Verhaalontwikkeling: Hier vind ons waarskynlik die einde van Jackie se 'aanvanklike immigrasieverhaal' wat grotendeels bestaan het uit 'n vooruitskouing; en die begin van haar 'immigrasieverhaal' waar die *steeds* van die verlede en die *reeds* van die toekoms mekaar in die hede ontmoet. Sy ervaar gemengde emosies, wat moontlik daarop dui dat 'n breë spektrum stressors op haar inpakkeer.

¹⁵ Verhaalontwikkeling: Dit is waarskynlik ook die kritieke draaipunt in Ben se verhaal. Hy ervaar baie spesifieke emosies van kommer, wat waarskynlik grotendeels op sy ervaring van die onregverdigheids op politiek-ekonomiese vlak in sy nabye verlede, geprojekteer op die toekoms, berus.

pogings onsuksesvol was. Nadat hulle in Australië aangeland het, het hy tog vinnig werk gekry en is steeds gelukkig in dieselfde pos na drie jaar in die land. Die feit dat hy so vinnig werk gekry het, skryf hy aan baie gebed toe. Sy opmerking hieroor spreek boekdele: “Ek kan die Here se hand sien in ons hele immigrasie proses.” Hy verduidelik egter dat dit nie vir hulle ‘n roeping was om te verhuis en ‘n nuwe begin in Brisbane te maak nie. Dit was uit en uit ‘n kognitiewe besluit – ook die stad wat hulle gekies het om in te kom woon, is met goeie rede gekies as ontwikkelende stad in ‘n staat waar die bevolking in ‘n groeifase is¹⁶.

Op ‘n geestelike vlak verduidelik Ben dat dit vir hom binne die Here se wil is om sy gesin te versorg na die beste van sy vermoë. Gebed speel ‘n belangrike rol in hulle lewens, maak nie saak of hulle in Suid-Afrika of in Australië woon nie. Hy het ‘n belewenis van dankbaarheid teenoor die Here omdat sy werksomstandighede goed is, hy ‘n goeie salaris verdien en hulle in ‘n goeie huis woon¹⁷. Dit alles word egter gesien teen die realiteit dat hy op ‘n professionele vlak waarskynlik ‘n skuif teruggeneem het.

Die proses om eiendom in Australië te bekom het Jackie laat vra: “Wat vang ons aan?” Volgens haar was huiskoop ‘n totale nuwe ondervinding en ‘n “groot en moeilike proses.” Daar was tye wat hulle moedeloos gesukkel was. Op ‘n dag, nadat Ben ‘n huisveiling gaan bywoon het, het hy by ‘n bordjie verbygery wat aangedui het dat die spesifieke huis privaat te koop was. Die opvolgoproep het

¹⁶ **Besluitneming:** Die feit dat die gesin wel oor hulle immigrasie gebid het, dat daar geen roeping van God was om wel te immigrer nie en dat hulle tog uiteindelik slegs ‘n ‘kognitiewe’ besluit geneem het om wel te immigrer, laat my wonder of hulle ooit leiding van God gekry het... en tog getuig hulle uiteindelik daarvan dat hulle in retrospeksie die Here se hand in die immigrasieproses sien. Moontlik het hulle verstaan van God se betrokkenheid in die lewens van mense oor die eeue heen, tog deurentyd ‘n rigtinggewende perspektief in die groei van hulle eie immigrasieverhaal meegebring.

¹⁷ **Konklusie:** Sou Ben ook ‘n belewenis van dankbaarheid teenoor die Here ervaar het indien sy immigrasie-omstandighede meer verlies en minder wins meegebring het, in vergelyking met die ‘onregverdige’ omstandighede in Suid-Afrika wat hom beweeg het tot immigrasie? Hoe geestelik veerkragtig (‘resilient’) is hy werklik? Impliseer goeie lewensomstandighede alleen vir hom die seën van God?

‘n baie positiewe belewenis tot gevolg gehad en hy kon ‘n aanbod maak en slegs hand skud op die aanbod, omrede daar geen kontrak beskikbaar was nie. Die volgende dag is die kontrak opgestel en hulle is tans baie gelukkig in die huis. Hulle albei beleef dit dat die Here se seën op hulle rus in hulle huis¹⁸.

Ben en Jackie het aanvanklik eers by Suid-Afrikaanse vriende gebly. Hierdie ervaring het hulle laat deel in hulle vriende se lewe in Brisbane¹⁹. Hulle vriende was deel van die ‘Christian Reformed Church’ in Mansfield, Brisbane, en het vir Ben en Jackie uitgenooi om die eredienste saam met hulle by te woon. Hulle het onmiddelik deel gevoel van die geloofsgemeenskap.

Hulle is uitgenooi om ‘n kleingroep aan huis van hulle vriende saam met ander gebore Suid-Afrikaners by te woon. Vir Ben en Jackie is dit ‘n voorreg om soms net Afrikaans te kan praat in ‘n land waarin Engels die enigste amptelike taal is. Dit was vir hulle ‘n belewenis om in ‘n kleingroep saam met ander gelowiges, wat saam deur die immigrasieproses gaan, in te skakel²⁰. Goeie vriendskappe word op hierdie wyse gesluit.

Die kleingroep-dinamiek het heelwat van die selgroep waarvan hulle deel was in Pretoria, verskil. In Pretoria was hulle vir tien jaar saam met vriende in dieselfde

¹⁸ **Prosessering van informasie:** Beide Ben en Jackie vorm hulle persepsie van gebeure hier, vanuit God se oogpunt. Ben se persepsie is hier minder kognitief gefundeer en getuig meer van ‘n geloofservaring. Dit is waarskynlik ‘n teken daarvan dat die betekenis-horisonne van hulle verhale versmelt het met die belewenis van God se doelgerigte teenwoordigheid in die lewens van gelowiges en dus alles vir hulle verander.

¹⁹ **Geloofslewe:** Die deelname van Ben en Jackie se vriende in die Mansfield Christian Reformed Church-geloofsgemeenskap, as deel van hulle lewe in Australië, het moontlik die natuurlike oorgang van ‘n ‘kerk-toe-gaan’-lewenstyl na ‘n ‘deelneem-aan-‘n-geloofsgemeenskap’-lewenstyl gefasiliteer.

²⁰ **Konklusie:** Hier is tekens daarvan dat menslike omgee-aksie, wat verband hou met ‘n Christelike geloofsgemeenskap, in retrospeksie deur die gesin as God se hand in die immigrasieproses verstaan word.

groep. Die verhaal in Brisbane is egter anders. Die evangelisasie-gerigte selgroepe bestaan juis met die doel om uit te reik en kapasiteit te skep vir nuwe mense wat inskakel in die geloofsgemeenskap. Ben is reeds 'n diensleier van 'n nuutgevormde groep in die gemeente. Die rede hiervoor is direk herleibaar na die leierskap van die selgroepleier waarvan hulle eers deel was, wat dit van dag een af duidelik gemaak het dat die bestaansreg van selgroepe juis daarin lê dat daar 'n proses van vermenigvuldiging moet plaasvind. Ben en Jackie beleef die vriendskappe van die eerste selgroep as opreg en is steeds vriende met almal, alhoewel hulle deel vorm van 'n nuwe groep en nou op hierdie wyse uitreik na ander nuwe immigrante wat hulle woning in Brisbane kom maak²¹.

Volgens Ben toon die Australiese kultuur baie diversiteit. Sy onmiddellike werkskring bestaan uit vyf mense, waarvan net een 'n gebore Australiër is. Om in hierdie groep aanvaar te word as enigste Suid-Afrikaner is dus maklik en eenvoudig. Sy ervaring is dat indien jy 'n gebore Queenslander is, dinge anders lyk. Die Queenslanders (die staat waarvan Brisbane die hoofstad is) is geneig om eksklusiewe vriendekringe te hê. Ben skryf dit toe aan die feit dat so baie mense uit ander state van Australië na Queensland verhuis.

Om die Australiese kultuur beter verstaan, lees Ben die aanlyn-koerante. Opvallend in die geselskolomme is die openlike vyandigheid teenoor Christene. Hierdie amper humanistiese beklemtoning en stroming teen die Christendom is vir hom een van die wesenlike verskille met die Afrikaanse kultuur waaraan hy in Suid-Afrika gewoond was²².

²¹ **Pastoraat:** Die gevaar van die totstandkoming van steriele en geïsoleerde kleingroepe binne Christelike geloofsgemeenskappe, wat nie gekenmerk word deur menslike omgee-aksies wat staan in die teken van liefde vir God en naaste nie, word hier uitgewys deur die verhaal van immigrante in 'n vreemde land.

²² **Identiteit:** Hierdie anti-Christen ervaring word deur Suid-Afrikaners wat in 'n 'Christelike kultuur' opgegroe het, as 'n kultuurskok ervaar. Tog fasiliteer dit juis 'n proses van geestelike verdieping by Christen-immigrante. Hulle herontdek hulle identiteit in Christus en die betekenis van ware dissipelskap.

‘n Ander opvallende verskil is die dissipline en opvoeding van kinders. Die gemiddelde Suid-Afrikaner ontvang volgens Ben en Jackie ‘n baie strenger opvoeding. Hierdie verskille is volgens hulle egter ‘n goeie geleentheid om te getuig deur optrede eerder as deur woorde.

Volgens Jackie laat jou kleredrag jou uitstaan as Suid-Afrikaner. Aanvanklik het sy dit beleef dat Suid-Afrikaners meer formeel aantrek, maar later het sy besef dat die weer in Australië veroorsaak dat mense meer informeel aantrek – selfs wanneer hulle kerk toe gaan, maar ook in hulle alledaagse lewe²³. Haar reaksie hierop was om ‘n praktiese aanpassing te maak en koeler klere koop.

Dit het lank geneem voordat Ben en Jackie agtergekome het dat dit ‘n gereformeerde kerk was waarby hulle ingeskakel het en hulle is baie gemaklik daarmee dat dogma nie op die voorgrond is nie²⁴. Die Engelse voertaal was aanvanklik ‘n probleem vir die kinders by die katechese omdat hulle nie die leidster kon verstaan nie. Dit het probleme veroorsaak omdat dit voorgekom het asof hulle kinders ongehoorsaam was²⁵. Tydsverloop het hierdie situasie egter reggestel en die kinders skakel gemaklik in en kuier lekker, ook saam met Engelssprekende maatjies.

²³ **Aanpassing:** Immigrante ervaar intense keuses op elke vlak van menswees, ten opsigte van die praktiese uitlewing van hulle Christelike waardes binne ‘n nuwe kultuur. Nuwe omstandighede dwing hulle om te verander ten einde hulle identiteit te behou.

²⁴ **Geloofsgemeenskap:** Aan die een kant is dit opvallend hoe menslike omgee-aksies van lede van ‘n Christelike geloofsgemeenskap so ‘n sterk impak op die keuse van hierdie immigrantgesin het; maar aan die anderkant hoe maklik hulle aanvanklik betrokke sou kon raak by ‘n gemeenskap gebaseer op swak dogmatiese fundering.

²⁵ **Taal:** Taal is nie alleen die medium waarin ons kommunikeer nie, maar ook waarin ons informasie prosessee en gevolgtrekkings in verhaalvorm bewaar. Ons moedertaal en streeks-dialekte vertoon ‘n sterk kulturele karakter. Dit is die medium waardeur mense hulle identiteit, geloof, waardes en norme verstaan en uitdruk. Daar vind, ten minste tydelike en gedeeltelike, denk- en kommunikasieverwarring plaas wanneer mense hulleself in ‘n tweede taal probeer uitdruk. Klein kinders beleef in hierdie proses moontlik meer verwarring as wat volwassenes besef.

Ben en Jackie sê dat vriende uit Suid-Afrika hulle dikwels gevra het: “Hoe is dit in Australië?” Hulle het besluit om te antwoord: “Vra ons na twee jaar.” Nou is hulle al langer as twee jaar in Australië en hulle som dit as volg op: Ben sê: “In South Africa you can have anything money can buy; in Australia you can have everything money can’t buy.” Jackie voeg by: “Kinders kan kinders wees, sonder om bang te wees.”

Opsommend kan gesê word dat dit Ben en Jackie se belewenis is dat Australiërs ‘n positiewe ingesteldheid teenoor gebore Suid-Afrikaners, wat in Brisbane aanland en ‘n nuwe lewe hier begin, het.

Respondent 2

Ek is besorg oor die verhouding van Jackie en Ben met hulle onderskeie ouers, asook hoe dit hulle kinders se verhouding met hulle grootouers beïnvloed. Ben erken reeds dat hy nie ‘n hegte verhouding met sy pa het nie; dus is die kans groot dat die verhouding, in die lig van die groot afstand, verder mag verswak. Dit kan dan lei tot ‘n negatiewe betrokkenheid van die kleinkinders by die oupa. Die impak wat dit op Ben se ouers het kom so ook in gedrang. Wat Jackie se betrokkenheid by haar ouers aanbetref, kan die ouma se opstandigheid ‘n negatiewe invloed op hulle verhouding hê, wat dan kan uitkring tot negatiewe kommunikasie met die kleinkinders.

Kinders wat ‘n Christelike opvoeding ontvang ontwikkel ‘n identiteit as ‘n Christen. Die vyandigheid en negatiewe wat daarteenoor in Australië heers, kan ‘n invloed hê op hoe positief of negatief hierdie Christen-identiteit van Ben en Jackie se kinders ontwikkel. Dit kan ook ‘n invloed hê op die kinders se betrokkenheid by,

ervarings van en betekenisgewing aan godsdiens. Met betrokkenheid bedoel ek die kinders se optrede en gewilligheid rondom godsdienstige aktiwiteite en idees. Met ervarings verwys ek na emosionele betrokkenheid en ook die kwaliteit van die kinders se verhouding met God. Betekenisgewing verwys na die kinders se logiese denkraamwerke en begrip van godsdiens - in hierdie geval Christenskap.

Die strenger opvoedingstyl van Ben en Jackie verskil van die meer permissiewe opvoedingstyl wat algemeen is in Australië. Dit kan, soos wat die kinders ouer word en die portuurgroep se invloed vir die kinders belangriker word, tot konfliktsituasies met die kinders aanleiding gee.

Respondent 3

In general, my perception of the De Vos situation is fairly positive. It seems that there is a healthy awareness of the process of immigration and that despite some of the 'natural' pain that occurs when immigrating, they were able and are able to deal with familial and financial issues in a constructive way. It is interesting to note that their experience of the Afrikaans Church in Brisbane was initially a morbid experience and that instead of sympathising and needing a support group of 'mutual mourners' they felt it troubling that these immigrants were complaining about their current situations. It reveals that they were prepared for the difficulties and their long processing time (five years) probably helped in mentally preparing themselves for the migration. Furthermore, it can be seen that Ben does not experience the move to Australia as one of a direct and specific calling from God, but that his understanding of God's will is much broader and more inclusive than others may think. This may result in possible spiritual crisis however, when life becomes difficult. One of the most well-known factors in specialised missionary work is the need to understand one's calling. It is during

extreme periods of doubt and pain that the assurance that God has called you to serve in that particular place and time carries one through the turbulent storm.

Respondent 4

Numerous sources of stress were identified in Jackie and Ben's immigration story. These factors include: their perception that they were partially forced to move due to affirmative action, Ben's mother struggling with poor health, their parents' negative attitude regarding the move, negative interaction with other South-African immigrants, the challenge for Ben to find work prior to immigrating, pressures associated with living with another family upon arrival (e.g. lack of privacy), and cultural differences (i.e. their perception that there is an overt dislike of Christians in Australia, differences in terms of child rearing and discipline, appearance and clothing, and language barriers). These stressors in turn can lead to various psychological difficulties including: stress, depression, anxiety, bereavement, post traumatic stress disorder, substance abuse, adjustment disorder, and relationship distress (not only between partners, but also between parent and child).

2.1.2.3 Besorgdhede oor die verhaal van Pieter en Karien Venter

Respondent 1

Let daarop dat respondent 1 sy bydrae lewer deur die verhaal net so te gebruik en dan van voetnotas gebruik te maak.

Karien begin die verhaal deur te sê dat Pieter een oggend opgestaan het met die gedagte dat hulle na Australië moet immigrer. Daar was geen spesifieke gebeurtenis wat hulle genoodsaak het om die besluit te neem om te immigrer nie. Pieter het doodgewoon inisiatief geneem en die groter prentjie in Suid-Afrika het hom oortuig om na Brisbane te immigrer²⁶.

Hierdie besluit het oor 'n lang tyd vorm aangeneem en hulle getuig dat daar 'n reeks voorwaardes aan die besluit gekoppel was. Eerstens het Pieter gevoel dat hy nie in die besigheidswêreld kon wees indien die regering hom sou dwing om mense in diens te neem nie. Hulle wou ook eers permanente verblyfreg in Australië hê, ten einde te verseker dat hulle met gemoedsrus kon immigrer. Verder was dit vir Pieter belangrik om sy banksake oor die internet in Suid-Afrika instand te kon hou. Laastens moes dit moontlik wees om sy besigheidsbelange in Suid-Afrika vanuit Australië te kon bestuur.

Met al hierdie praktiese dinge in plek was die keuse om te immigrer vir die Venters baie maklik. Die praktyk val soos volg uiteen: Hulle het nog sterk bande met Suid-Afrika op baie raakvlakke. Pieter vlieg elke twee tot drie maande na Suid-Afrika, soos wat sy besigheidsbelange dit vereis. Verder gebruik hy 'Skype' om in kontak te bly met die bestuurders van sy ondernemings in Suid-Afrika. Hy werk hoofsaaklik smiddae en saans tot laat om die tydverskil tussen Suid-Afrika en Australië die hoof te bied.

²⁶ Besluitneming: Pieter neem moontlik 'n strategiese besigheidsbesluit meer gebaseer op die 'globaliseringsbeginsel' as op die 'immigrasiebeginsel'. Hierdie tipe denke is nie die norm vir die deursnee-immigrant nie. Ander sosiale, psigiese en geestelike beginsels kom hier in spel. Hierdie gesin gaan voort met hulle 'normale' lewenswyse, maar vanuit 'n ander 'hoofkwartier'. Hulle neem nie werklik afskeid nie en benader die tyd wat hulle in Brisbane spandeer, net so doelgerig as die tyd wat hulle in Suid-Afrika spandeer. Hulle leefwêreld sluit beide lande in, en dit is waarskynlik vir hulle bekostigbaar. Die kinders word waarskynlik met hierdie lewensbenadering groot.

As voorbeeld van hierdie werkswyse, beskryf Pieter dit soos volg: “Gister het ek ‘n vergadering gehad met die doel om ‘n produk in te voer uit China. Ons was vier mense betrokke by die onderhandelinge, waarvan ek in Australië was, twee vennote in Suid-Afrika en iemand anders in China.” Pieter sê dat globalisering ‘n groot rol speel in hoe mense deesdae besigheid doen en daar is talle tegnologiese moontlikhede wat hy vanuit Australië kan gebruik, om in kontak te bly met mense regoor die wêreld.

Karien se ouers was negatief oor hulle besluit om na Brisbane te verhuis en nou, selfs na vier jaar, het daar nie veel verander nie. Haar ouers verkies om nie oor die onderwerp van immigrasie te praat nie. Albei partye hou egter die verhouding in stand, maar die immigrasie-onderwerp word nie aangespreek nie. Volgens Karien plaas dit stremming op die verhouding. Aanvanklik het Pieter dit beleef dat die skoonfamilie hom as die sondebok sien, wat hulle kind en kleinkinders van hulle af weggeneem het²⁷. Pieter maak egter ‘n punt daarvan om saam met die familie te kuier en selfs saam te gaan vakansie hou, wanneer hulle in Suid-Afrika is. Karien se ouers het met hulle laaste besoek die opmerking gemaak dat hulle die kleinkinders vanuit Australië nou meer as die kleinkinders in Suid-Afrika sien, want hulle kuier vir langer tydperke by oma en opa as wat die kleinkinders in Suid-Afrika kan doen. Karien sê dat hulle solank as wat hulle dit kan bekostig en hulle ouers nog leef, ten minste een maal per jaar in Suid-Afrika sal gaan kuier²⁸.

²⁷ **Uitgebreide Gesin:** Karien se ouers verstaan waarskynlik nie die ‘globaliseringsbeginsel’ nie en kan nie binne hierdie raamwerk dink nie. Hulle verwar dit met die ‘immigrasiekonsep’. ‘Globalisering’ pas waarskynlik nie by die norm van wat ‘gepas’ is volgens die gemeenskap waarbinne hulle grootgeword het nie. Kommunikasie vanuit twee wedersyds-uitsluitende verwysingsraamwerke slaag gewoonlik nie, aangesien daar nie ‘n ‘versmelting van betekenis-horisonne’ moontlik is nie.

²⁸ **Omgee-aksie:** Menslike omgee-aksie kan wedersydse boodskappe op die ervaringsvlak, waar daar nie woorde gebruik kan word nie, kommunikeer. Solank Karien se ouers in ‘immigrasie-terme’ dink, ervaar hulle gevoelens wat met verlies gepaard gaan. Wanneer hulle die menslike-omgee aksie van gereelde langer besoeke beleef, ervaar hulle positiewe emosies wat pas by die leefwyse wat hulle as die ‘gepaste’ beskou. ‘Globalisering’ vereis baie doelgerigte beplanning en investering van kosbare hulpbronne, en kan baie selfsugtig wees, maar kan ook werklike onbaatsugtige omgee-aksie behels, ongeag die prys wat dit kos.

Pieter se ma voel dit was die regte besluit vir hulle om te immigrer. Dit was vir haar jammer om hulle te sien gaan, maar sy ondersteun hulle en het selfs al kom kuier in Australië. Die kinders het al vier goed aangepas. Karien en Pieter was van die eerste dag af gelukkig en hulle het geen aanpassingsprobleme ondervind nie. Pieter sê dat die eerste maand in Australië vir mense soos 'n wittebrood is. Hulle koop nuwe goed en hou letterlik vakansie in 'n nuwe land met 'n gevoel van energie en opgewondenheid. Vir hom voel dit steeds so. Hy skryf dit toe aan die feit dat hulle die skuif baie goed beplan het. Hulle het vooraf verskeie besoeke afgelê en kom kyk hoe Australië lyk met die doel om hulself voor te berei vir die skuif. Hulle het geen verwagtinge gehad wat nie gerealiseer het nie, omrede hulle van die begin af baie realisties was en besef het dat Australië ook nie perfek is nie. Hulle het ook gelukkig twee stalle ou Suid-Afrikaanse vriende hier in Brisbane ontmoet. Albei gesinne het vanaf Perth na Brisbane verhuis, net voordat die Venters vanuit Pretoria na Brisbane getrek het. Vriendskapsbande is en was vir hulle baie belangrik.

Hulle het aanvanklik eers by in 'n multi-denominasionele Afrikaanse gemeente aanbid. Dit was volgens Pieter en Karien 'n "somber situasie" – daar was baie mense wat swaar gekry het en gevolglik het hulle Sondag by die kerk teenoor mekaar gekla. Pieter wou egter nie 'n somber situasie met kerk assosieer nie. Hulle het toe 'n groot charismatiese kerk bygewoon, wat 'n sterk verbintenis het met die skool waar hulle kinders skoolgaan. Die kerk was egter te groot en die musiek was vir hulle oorverdwend en hulle was ook nie gemaklik met die bedieningstyl nie. Gedurende hierdie tyd was daar baie prediking oor geld en die finansiële situasie van die kerk. Tydens die laaste erediens het die prediker nie eers uit die Bybel gelees nie en dit het hulle dwars in die krop gesteek. Die hoofdoel van die gemeente was die hoeveelheid bekeerlinge wat aan die gemeente toegevoeg word en hulle het dit beleef dat bestaande Christene onversorg gelaat word. Die 'Christian Reformed Church' in Mansfield het aan hulle 'n geestelike tuiste gebied, sowel as die geleentheid om geestelik te groei.

Die feit dat daar heelwat Suid-Afrikaners is wat by die gemeente saamkom is 'n positiewe kenmerk van die kerk, maar dit is nie vir hulle 'n voorwaarde vir lidmaatskap nie. Hulle skryf die groot hoeveelheid Suid-Afrikaners by die gemeente daaraan toe dat die meeste van hulle uit 'n gereformeerde agtergrond in Suid-Afrika gekom het. Pieter en Karien hou van die balans in die gemeente wat 'n familiediens met Engels as voertaal het en wat volgens hulle goed is vir die kinders, maar wat ook op 'n maandelikse basis 'n Afrikaanse uitreik-erediens het.

Karien vind goeie aanklank by die visie van die geloofsgemeenskap in Mansfield en spesifiek die uitreikbediening wat op diensbare leierskap gebou word. Sy is dan ook een van die eerste leiers in die gemeente wat deur middel van vermenigvuldiging van haar selgroep die kapasiteit geskep het om nuwe mense in die gemeente te verwelkom en te laat tuis kom in nuutgevormde groepe. Hierdie proses help baie nuwe aankomelinge, hoofsaaklik uit Suid-Afrika, maar ook vanuit ander dele van die wêreld. Pieter en Karien besef hierdie kleingroepbediening is die uitleef van hulle roeping. Dit is vir hulle 'n voorreg om op 'n persoonlike wyse nuwe Suid-Afrikaners op hulle voete te help en aan te moedig om weer ander te help, want immigrasie is nie 'n maklike proses nie en mense wat nuut in Brisbane aankom, het geen ondersteuningsnetwerk nie²⁹.

Karien beskryf haar lewenstyl met 'n 80/20 vergelyking. In Suid-Afrika het wasgoed, huiswerk en werk ongeveer 20% van haar tyd opgeneem. Ontspanning, vriende, sport en kuier het 80% van haar tyd in beslag geneem. Australië is presies die teenoorgestelde. Haar huis is nie so skoon en netjies nie, maar sy doen baie meer in die plaaslike gemeenskap en is meer betrokke by allerlei aktiwiteite. Karien beleef haar werksplek as positief en ook 'n geleentheid om te integreer in die Australiese gemeenskap.

²⁹ Globalisering: Christene met 'n 'globaliseringsbenadering' is waarskynlik meer doelgerig in hulle keuse van betrokkenheid, onder andere by 'n kerk. Dit is skynbaar nie in hulle aard om te stagneer en te verval in ou patrone nie. Hulle is meer daarop gerig om 'n verskil te maak waar hulle is, onder andere ook in die groter plan van God se koninkryk.

Pieter is nou meer by die huis as in Suid-Afrika. Sy kantoor funksioneer vanuit die huis en hy maak baie staat op die internet, telefoon en hedendaagse tegnologie. Sy besigheidsbelange in Suid-Afrika neem baie tyd en energie in beslag. Hy sal uiteindelik nuwe geleenthede in Australië identifiseer en sy besighede geleidelik oorskuif.

Hulle glo dat hulle kinders meer geleenthede in Brisbane het teenoor wat hulle sou gehad het in Pretoria. Pieter verwoord dit soos volg: "Daar is 'n beter toekoms vir die kinders en oor twintig jaar sal hulle hier 'n beter lewe kan maak en ook die vryheid hê om hulle eie familielewe met 'n hoë lewenskwaliteit te konstrueer." Die Venter-gesin het Australië op 'n besondere manier ontdek deur middel van talle skooltoere waarop die kinders kon gaan en hulle as ouers het baie daarvan kon meemaak. Dit was vir hulle een groot avontuur. Integrasie in die Australiese kultuur is vir hulle maklik en positief. Hulle sê dat die Afrikaanse aksent waarmee hulle Engels praat in hulle guns werk. Hulle het egter nie genoeg energie en tyd om te bestee aan vriendskappe met Australiërs nie. Dit laat hulle skuldig voel. Die kinders integreer egter beter en hulle het meer gebalanseerde vriendskappe met Suid-Afrikaners, sowel as Australiërs.

Afrikaans bly egter vir hulle belangrik en almal in die huis praat Afrikaans met mekaar. Dit is elke kind se eie keuse om Afrikaans te praat. Karien se pa het 'n doktorsgraad in Afrikaans en komplimenteer hulle kinders gereeld oor hulle goeie Afrikaanse taalgebruik wat te midde van hulle immigrasie-verhaal behoue gebly het.

Die Venters glo dat die Here 'n plan het met die groot aantal Suid-Afrikaners in Australië. Hulle glo dat ons in Suid-Afrika te gemaklik in ons geloofslewe is. Ons aanvaar dat almal Chrsitene is, maar in Australië is dit anders. Jy moet opstaan

vir jou Christenskap. Hulle glo die Suid-Afrikaners sal oor vyftig jaar, soos die Hollanders wat na Australië geïmmigreer het in die 1950s, 'n soortgelyke impak op die samelewing hê. Die Hollanders het 'n unieke gereformeerde kerk (Christian Reformed Church of Australia) gestig, wat goed in die Australiese samelewing geïntegreer het en talle Suid-Afrikaners raak nou betrokke by hierdie selfde gereformeerde kerk (soos die een in Mansfield in Brisbane)³⁰.

Karien besef dat hulle deur middel van hulle Bybelstudie die leiding van die Here deurentyd gehad het en dat hulle nie sonder die Here se leiding sou kon immigrer nie. Hulle geloofsperspektief word gevind in die feit dat hulle gehoorsaam was aan die Here se wil. Karien sê ook dat hulle bereid is om terug te gaan na Suid-Afrika, as die Here hulle so sou lei. Sy merk op: “Hierdie aardse lewe is in elk geval net 'n tydelike bestaan...”³¹.

Hulle sien 'n duidelike verskil tussen 'n gelowige en 'n ongelowige persoon se belewenis van immigrasie. 'n Ongelowige persoon hanteer die hele saak op sy eie. Sy eie denke en daede bepaal die uitkomst in elke situasie. 'n Gelowige mens sien die Here se hand in alles. Daar is baie ongelowige mense in Australië en 'n mens ontmoet ongelowiges op 'n daaglikse basis. Dit het sy uitdagings en soms is die aanslag op Christene vel, maar Karien som die situasie soos volg op: “Jy het nie 'n klomp Christene om jou nodig om 'n Christen te wees nie”.

Hulle was as gesin in Suid-Afrika nooit so betrokke by 'n geloofsgemeenskap soos hier in Brisbane nie. Pieter het in Suid-Afrika op die finansiële kommissie

³⁰ Globalisering: Hierdie 'groter-prentjie' visioenêre denke is tipies van hulle wat migreer met 'n 'globaliseringsvisie'. Dit is merkwaardig dat hierdie verwysingsraamwerk ook menslike omgee-aksie in die breë kan insluit! Dit is waarskynlik 'n 'koninkryksperspektief' waarsonder enige kerk op pastorale en misionêre vlak steriel sal word.

³¹ Koninkryk: Karien se verhaal getuig daarvan dat die relevansie tussen haar eie verhaal en God se verhaal vir haar duidelik geword het, en beide hierdie verhale realiteite geword het wat alles vir haar verander het.

gedien en was by geleentheid leier-diaken en -oudeling. Hier in Brisbane het hulle as egpaar egter 'n bediening en hulle kleingroep het al vier nuwe groepe tot stand gebring. Hulle het ook as egpaar begin om 'n Engelse vertaling van die Bybel (NIV-vertaling) te lees en sal dit vir almal aanbeveel. Hulle hou ook stiltetyd in Engels en Pieter is verbaas oor Karien se goeie kennis van die Engelse taal.

Suid-Afrika is en bly vir die Venters 'n wonderlike land. Pieter sien egter nie 'n langtermyn toekoms vir sy kinders nie. Hy beskou die rigting waarin die land beweeg as in die rigting van 'n derdewêreldse land. "Zimbabwe vra aanpassing en die Suid-Afrikaners sal ook moet aanpas," meen Pieter. Karien is meer positief oor Suid-Afrika en glo dat dit 'n opwindende tyd in die land se geskiedenis is. Sy kan God se hand in die land (Suid-Afrika) sien en glo dat die Here besig is om ons tereg te wys.

Ten slotte noem hulle dit dat daar ook uitdagings en probleme in Australië is. Vir hulle is die toekoms van hulle kinders en spesifiek om 'n gelowige huweliksmaat te kry, hoog op hulle gebedslys. Hulle sien hulself as twee mense met vier kinders, wat as Christene aan die Here gehoorsaam was en hulself nou in Australië bevind. Hulle kinders en kleinkinders sal uitbrei en hopelik 'n impak op hulle onmiddellike omgewing hê. Hulle gebedslewe word hierop gefokus en hulle glo dat die groeiende geloofsgemeenskap in Mansfield 'n sinvolle bydrae tot die plaaslike gemeenskap maak deur middel van die uitreikbediening van selgroepe.

Respondent 2

Die enigste besorgdheid wat ek het is Karien se ouers se negatiwiteit aangaande hulle immigrasie en die stremming wat dit op die verhouding plaas. Veral Pieter

se negatiewe belewenis dat die skoonouers hom kwalik neem, kan in die toekoms negatiewe betrokkenheid veroorsaak by sy skoonouers wat weer uitkring na Pieter en Karien se huweliksverhouding. Die probleem gaan ongelukkig nie verdwyn as dit geïgnoreer word nie; dit kan in ander areas ook probleme veroorsaak, byvoorbeeld die kwaliteit van die kinders se verhouding met hulle grootouers en hoe hulle in die toekoms oor die immigrasieproses dink (byvoorbeeld die vraag of immigrasie sinoniem is met die afstaan van familie of dalk die begin van 'n nuwe tipe verhouding met ander uitdagings.)

Respondent 3

Die interessante van hierdie verhaal is dat die Venters hulle storie rondom die idee dat hulle geïmmigreer het binne die wil van God, vertel. Hulle het egter 'n besluit geneem om te immigreer, hulself voorberei en die hele stap om te immigreer goed beplan. Daar bestaan dus 'n moontlike spanning tussen die soeke na die wil van God en die besluitnemingsprosesse van mense, in hierdie geval Pieter en Karien Venter. Die feit dat hulle deel is van 'n bediening hier in Brisbane en spesifiek 'n kleingroepbediening in hulle eie huis aan die gang hou, bevestig dat hulle bewus is van God se roeping in hulle lewe en dat hulle hulself as diensbare leiers sien.

Die verhouding met Karien se ouers laat tog 'n besorgdheid ten opsigte van die wyse waarop Christene eenheid moet soek as die familie van God. Dit kan aanbeveel word dat hulle die saak rakende hulle immigrasie moet uitpraat, omrede dit altyd 'n onopgeloste saak sal wees indien hulle versuim om dit te doen.

Respondent 4

Only two potential sources of stress were identified in Pieter and Karien's immigration story. These include Karien's parents' negative attitude regarding their immigration and the potential challenges associated with being a Christian in a country where most people are not religious. Apart from these two issues it appears that the Venter family are adapting well to their new home and that they are not confronted with any major challenges at this point in time.

2.1.2.4 Besorgdhede oor die verhaal van Anton en Suzet Muller

Respondent 1

Let daarop dat respondent 1 sy bydrae lewer deur die verhaal net so te gebruik en dan van voetnotas gebruik te maak.

Anton en Suzet Muller se verhaal begin deurdat hulle saamstem dat hulle nooit regtig geïmmigreer het nie. Wanneer hulle terugkyk na die immigrasiebesluit, is hulle twee hoofredes dat hulle vir hul kinders 'n beter toekoms wou verseker en dat Anton 'n werksaanbod in Brisbane ontvang het. Suzet brei hierop uit deur te sê: "Ons idee was dat indien dit nie uitwerk nie, dan gaan ons terug Suid-Afrika toe." Hulle woon nou al drie jaar in Brisbane³².

³² Besluitneming: Hierdie gesin het gekies om nie 'n finale besluit te neem nie. Hulle verteenwoordig 'n groep mense wat onder Australiërs bekend staan as 'migrants' en nie as 'immigrants' nie. Van hierdie kategorie mense word verwag dat hulle kom en gaan en nie beskikbaar is vir langtermyn verantwoordelikhede of verhoudings nie. Hierdie mense beskou hulleself waarskynlik ook so. Dit het moontlik 'n impak op die wyse waarop hulle hulself verbind (of nie verbind nie) tot verhoudings en verantwoordelikhede in Brisbane en in die vriendekring en kerk waarby hulle betrokke raak. Hierdie wyse van betrokke wees, impakteer moontlik nie net negatief op hulle eie vermoë tot aanpassing nie, maar ook op die geloofsgemeenskap waarbinne hulle 'n geestelike tuiste vind.

Anton was ongelukkig in Pretoria en sou drie jaar gelede ook 'n ander werksgeleentheid in Suid-Afrika oorweeg het. Hulle het op daardie stadium Brisbane ook oorweeg omrede sy suster hulle vantevore in Brisbane gewoon het. Sy suster-hulle het egter teruggetrek na Pretoria toe om weer naby aan die familie te wees. Die Mullers kon nie die familie vooraf inlig oor hulle besluit nie, want die werksgeleentheid in Brisbane het redelik vinnig 'n realiteit geword.

Suzet se ouers het die nuus volgens hulle “sleg gevat,” want drie uit hulle vier kinders het alreeds geïmmigreer en nou het Suzet as hul vierde kind ook besluit om in die buiteland te gaan woon. Hulle as ouers en grootouers is hartseer, maar laat Anton en Suzet nie skuldig voel nie. Hulle berus hulle by die besluit.³³ Anton se pa verlang ontsettend baie na hulle en sal gereeld sê dat Anton moet onthou dat daar nog werk in Suid-Afrika is. Anton het sy werk onlangs in Brisbane verloor as gevolg van die ekonomiese klimaat wat verskeie maatskappye genoodsaak het om te her-struktureer. Hy hou sy opsies na Suid-Afrika toe oop. Hy het sy vorige werkgewer reeds gekontak en hou per e-pos kontak met die moontlikheid om terug te gaan na Suid-Afrika³⁴.

Hulle daaglikse realiteit wys 'n verlange na die weeklikse kuier by Anton se ouers uit. Suzet het altyd lekker gekuier en mis die grootouers se kuier met hulle

³³ **Ouers:** Agterblywende ouers van immigrante ervaar waarskynlik baie ernstige gevoelens van verlies op 'n gevorderde tyd van hulle lewens, wanneer interaksie met hulle kinders en kleinkinders dikwels 'n groot aandeel in hulle lewenssin en motivering het, veral wanneer hulle aftree-ouderdom nader kom of reeds bereik is. Hierdie intense gevoelens moet verwerk word, en hopelik maak kerke in hulle pastorale bediening daadwerklik groot erns met hierdie nood.

³⁴ **Finaliteit:** Alle gesinslede van 'n uitgebreide gesin wat betrokke is by immigrasie van gesinslede word ernstig gekonfronteer met die vraag of hul verlies tydelik of permanent is. 'n Oop 'geen-finale-besluit'-benadering mag die hoop dat alles weer sal wees soos dit was, lewendig hou. Wanneer daar egter wel uiteindelik 'n finale besluit geneem word, mag die aanvanklike hoop oorgaan 'n gevoelens van wanhoop. Die interessante is dat wanneer die kerk nie in hierdie soort omstandighede pastoraal-aktief betrokke is nie, is hierdie mense geneig om blamerend te vra waar God is wanneer hulle die trauma van verlies ervaar.

kleinkinders. Hulle verlang ook na die voorreg om die kinders by die grootouers te kon laat kuier, terwyl hulle dan die geleentheid gehad het om op hulle eie uit te gaan. In Brisbane is dit anders. Suzet stel dit soos volg: “‘n Mens mis jou ouers omdat jy nie van vriende dieselfde kan verwag as van familie nie”³⁵.

Anton en Suzet sien hulleself as introverte en besef dat vriendskappe oor tyd gevorm word. Die interessante is egter dat hulle tog vinnig goeie vriende gemaak het. Die rede daarvoor vind hulle in die feit dat daar ‘n definitiewe band met ander mense, wat deur dieselfde swaarkry van immigrasie gaan, bestaan. Hulle beleef dit dat hegte vriendskapsbande gevorm word omdat mense die swaarkry deel. Hulle beskryf hulle vriende as geloofsvriende³⁶.

Hulle realiteit in Brisbane is ook gevorm deurdat die maatskappy wat vir Anton die werkseleentheid aangebied het, ook hulle skuif na Brisbane geborg het. Dit het beteken dat die vlugte vir hulle gereël is, die trek vir hulle betaal is en dat hulle geweet het dat alles in plek sou wees met hulle aankoms. Anton sou dadelik kon begin werk.

Dit was vir hulle lekker om uiteindelik op die vliegtuig te wees, want die laaste twee weke in Suid-Afrika was dit baie swaar om almal te groet. Anton het hard

³⁵ **Aanpassing: ‘n Oop ‘geen-finale-besluit’ benadering impakteer ook op hulle wat die finaliteit van hierdie besluit uitstel. Hulle beleef hulle situasie veral as ‘weg-van-geliefdes’, is veral nie besig met ‘dit-waarheen-ons-beplan-het-om-te-kom’ nie en is geneig om hierdie lewensfokus op ‘dit wat was’ te behou, eerder as op ‘dit wat behoort te wees’. Die tydelike aard van hierdie immigrantegesinne se aanpassing in die buiteland weerhou hulle van die lewenskwaliteit wat ondervind word wanneer ‘n gesin ‘n lewenstuiste’ vir hulleself skep, eerder as om tydelik in ‘n ‘oorlewings-huur-huis’ te woon. Hulle investeer ook anders (meer tydelik) in vriendskappe en mag selfs meer geneig wees tot gevoelens van eensaamheid, betekenisloosheid, en self tot gevoelens van depressie.**

³⁶ **Geloofsgemeenskap: Die term ‘geloofsvriende’ is baie insiggewend! Die waarde daarvan mag nie deur die kerk gering geskat word nie.**

gewerk om alles oor te gee en het onder geweldige spanning gewerk. Hy voel egter skuldig dat hy teen die einde van hierdie tydperk moeg en ongesellig was tydens die laaste ete by sy ouers se huis.

Suzet beseft dat haar ma baie hartseer was en die feit dat sy gehuil het, was anders as altyd, want haar ma is gewoonlik 'n baie sterk mens. Suzet beseft dat die immigrasie-realiteit haar ma diep geraak het. Tog ondersteun haar ma hulle in hulle keuse en spreek dit uit dat sy weet dat hulle nou 'n "beter lewe" het as wat hulle gehad het.

Hulle lewens het drasties verander. Suzet vind dat haar lewenskwaliteit baie verbeter het. Sy kan in die middestad vir die stadskoor sing en daarna elf uur in die aand veilig met die bus huis toe ry. Sy beseft nou eers hoeveel sy haar vryheid waardeer. Hulle het vantevore in Suid-Afrika in 'n sekuriteitskompleks gewoon en Anton stel die feit dat hy nooit 'n vuurwapen besit het of sleg geslaap het nie, maar Suzet was besorg oor haar eie veiligheid en het soms onveilig gevoel. Sy het byvoorbeeld nie gevoel dat dit veilig genoeg was om op haar eie te gaan draf nie. Nou is dit anders; sy gaan maklik alleen met die kinders na 'n park toe en geniet dit sorgeloos.

Suzet voel egter dat sy 'n rustiger lewe in Pretoria gehad het. Sy voel nou meer gespanne as toe sy in Pretoria was. Sy kon met haar vriendin gaan tee drink en haar bediende kon aandag gee aan die klein dingetjies. Suzet moet nou aandag gee aan al die detail tuis en net om die huis skoon te hou en die kinders op skool te hou is 'n veel groter taak, omdat dit daarop neerkom dat sy alles self moet doen. Tog voel hulle dat die Australiese manier van doen anders is. Die Australiërs is nie so perfeksionisties oor hulle huise nie en laat dinge maar oorstaan tot 'n geskikte tyd. Suzet beleef dit dat hulle baie ontspanne mense is, maar sy voel dit gaan haar nog lank neem om self hierby aan te pas. Die feit dat sy so baie aandag aan detail moet gee, maak haar gespanne. Almal in Australië

werk ook nie voltyds nie. Suzet werk net twee dae 'n week. Baie mense verkies om nie voltyds te werk nie, sodat hulle tyd by die huis het vir al die huishoudelike take.

Anton voel dat sy lewenskwaliteit laer is as wat dit in Pretoria was. Hy is gereeld verontrief deurdat hy in Brisbane van openbare vervoer gebruik moes maak na sy werk en terug. Daar was ook verskeie slegte ervarings wat hy by die werk gehad het en hy het dit dikwels beleef dat hy onregverdig behandel is. Anton se hele ervaring by die werk was negatief en dit was vir hom moeilik om elke dag werk toe te gaan. Suzet het naderhand begin skuldig voel omdat sy gelukkig was in Australië, terwyl dit met Anton sleg gegaan het. Verder het Anton boonop siek geword en probleme met sy gewigte gehad. Die pyn was ondraaglik. Hy besef egter dat die siekte hom ook in Suid-Afrika sou plattrek, maar dit het bygedra tot die swaarkry wat hy in Australië beleef het.

Hy beleef Brisbane egter nie negatief nie, alhoewel sy werksomstandighede en sy gesondheid dit vir hom moeilik gemaak het die afgelope drie jaar in 'n nuwe land. Hy beskou dit nie as noodwendig sleg dat hy sy werk verloor het nie, omrede hy in elk geval op 'n daaglikse basis ongelukkig was. Anton beleef dit dat Suid-Afrika finansieel veiliger sou wees in die huidige ekonomiese klimaat, omrede dit goedkoper is om daar te leef en 'n mens dus langer sonder 'n inkomste sou kon oorleef. "Mense in Brisbane ken jou ook nie in die werksomgewing nie en jou geskiedenis en werkservaring is baie werd in Suid-Afrika, maar nie noodwendig in Australië nie. Wanneer jy op soek is na werk is Australiese ervaring al wat regtig tel," beweer Anton vanuit sy huidige omstandighede. Die Australiese regering het prosedures in plek om mense by te staan wat hulle werk verloor het. Die finansiële ondersteuning wat die regering gee is egter nie genoeg om 'n lewe te maak nie. Dit is slegs 'n vorm van ondersteuning.

Die taalkwessie is moeiliker as wat 'n mens verwag. Suzet getuig dat sy na twee jaar eers die Australiese ma's by die skool regtig begin verstaan het. Daarmee bedoel sy dat dit aanvanklik moeilik is om die Australiese uitspraak te verstaan, maar dit is die maklikste van die uitdagings om te oorbrug in die verstaansproses. Die Australiërs gebruik spesifieke uitdrukkings en dit wat hulle werklik bedoel, neem 'n tyd om aan gewoond te raak en te verstaan.

Anton glo die meeste mense in Australië is nie gelowig nie en gevolglik het hulle 'n heel ander wêreldbeeld as Christene. Suzet beleef dit dat sy baie in haar geloof gegroei het in Brisbane. Sy begin al hoe meer om God se hand in alles te sien. Suzet dink dat baie meer mense in Suid-Afrika sê dat hulle Christene is, maar sy beleef dat Australiese Christene anders is. Daar is geen druk op hulle om Christene te wees nie; trouens die norm is dat mense nie gelowig is nie.

Anton en Suzet het ingeskakel by die 'Christian Reformed Church' in Mansfield, Brisbane, omrede hulle 'n gemeentelid se broer geken het in Suid-Afrika. Dit was egter net die begin van hulle reis in die gemeente. Op die oomblik behoort hulle aan die geloofsgemeenskap in Mansfield omdat hulle goeie vriende het en omdat hulle glo dat die gemeente 'n verskil maak in mense se lewens. Mense in die gemeente is gemaklik met mekaar en aanvaar mekaar. Die gemeente en veral die kleingroepbediening het Suzet gehelp om geestelik te groei. Die selgroep waaraan hulle behoort, het haar sterk gemaak en toegerus vir die skool waar sy nou werk. Sy beleef dat sy in Australië 'n groter verskil maak op Koninkryksvlak. In Suid-Afrika was sy meer in haar geriefsone.

Anton beaam dit dat hulle hier in situasies beland waar hulle nie anders kan as om te getuig nie. Anton het 'n kollega by die werk gehad wat begin uitvra het oor Christenskap en hulle het met vriendskapsevangelisasie uitgereik na die familie en hulle ook uitgenooi na die kerk toe. Die hele gesin het die uitnodiging aangeneem en 'n deurlopende verhouding het ontstaan net omdat Anton as 'n

Christen uitgestaan het by die werk. Suzet beleef dit dat die geestelike nood in Australië groot is.

Suzet glo dat die Here 'n mens hier op 'n unike manier gebruik, maar dat Hy jou ook netsowel in Suid-Afrika sou kon gebruik. Hulle het geïmmigreer as gelowige mense, maar hulle beleef dit nie dat hulle met 'n roeping Australië toe is nie. Hulle glo dat hulle as gelowiges in Australië woon en werk.

Volgens Anton is die Australiese kultuur meer gemaklik as die Suid-Afrikaanse kultuur. Hy beskryf hoedat die Australiërs nie oor die detail bekommerd is nie. Sy kollegas het alreeds na die eerste twee dae van werk aan 'n projek, begin skryf aan 'n verslag – dit is iets wat vir Anton ondenkbaar is, omrede daar op daardie stadium nog te veel praktiese werk is om te doen!

Suzet maak die volgende positiewe opmerking: “Australiërs sien nie neer op mekaar nie.” Een van hulle kinders se vriende se pa ry 'n stukkende ou motor en dit maak nie saak as hy met die motor by die skool opdaag nie. Selfs die Eerste Minister van die land ry “net 'n Ford”. Anton bevestig ten slotte Suzet se siening met die volgende opmerking: “Hier maak dit nie saak of jy 'n dokter is en of jy by Mc Donalds werk nie.”

Anton en Suzet sal alles in die stryd werp om op hierdie stadium eerder in Brisbane te bly, as om nou terug te keer na Suid-Afrika.

Respondent 2

Anton en Suzet sê dat hulle skuif na Brisbane baie vinnig gebeur het. Die vinnige verandering van omstandighede maak my besorg oor die kinders en hulle voorbereiding vir die skuif. Drastiese veranderinge soos wat gepaard gaan met immigrasie/migrasie kan aanleiding gee tot emosionele en gedragsprobleme by kinders.

Dit klink of Anton en Suzet albei 'n hegte verhouding met hulle onderskeie ouers het. Ek is besorg oor die skuldgevoelens wat Anton ervaar oor sy laaste kuier saam met sy ouers. Skuldgevoelens het 'n beperkende invloed op die funksionering van en kommunikasie binne verhoudings asook op die persoon self. Dit kan emosionele konflik en stres binne die 'self' veroorsaak, wat 'n negatiewe invloed kan hê op die persoon se aanpassing en selfaktualisering.

Dit klink of die kleinkinders gereelde kontak gehad het met hulle grootouers. Ek is besorg oor die impak wat die skielike verlies daaraan op die kinders het. Gevoelens van verlies kan aanleiding gee tot onsekerheid by kinders en dan kom emosionele of gedragsprobleme na vore.

Anton en Suzet erken dat hulle albei introverte is en dit maak my besorg oor hulle ondersteuningsstelsel hier in Brisbane. Hulle sê self dat jy nie dieselfde van vriende kan verwag as van familie nie. Hoewel hulle praat van hulle geloofsvriende kan ek nie help om te wonder hoe sterk hulle ondersteuningsstelsel al gevestig is nie. Dit mag baie moeiliker wees vir introverte om vir hulp en ondersteuning te vra in tye van nood, soos met Anton se werkloosheid en gesondheid. Indien hulle alles self probeer hanteer kan dit ekstra emosionele en fisiese spanning (wat genoem word in hulle verhaal) veroorsaak en dit plaas weer stremming op gesinsverhoudinge wat selfs 'n

invloed op 'n persoon se gezondheid kan hê en emosionele/gedragsprobleme by kinders kan veroorsaak.

Respondent 3

My grootste besorgdheid is die verskille tussen Anton en Suzet ten opsigte van hulle beskouings en opinies rakende die situasie waarbinne hulle hulself bevind na immigrasie. Die redes wat hulle aanbied as motivering om te immigrer, sowel as hulle interpretasie rakende die kwaliteit van lewe wat hulle in Australië geniet, verskil. Dit is natuurlik gesond om as 'n getroude paar van mekaar te verskil en verskillende standpunte en opinies te hê, maar hulle verhaal laat die besorgdheid by my dat hulle spesifieke belangrike sake rakende immigrasie en lewenstyl nie deurgepraat het nie, wat hulle daaglikse lewe gevolglik negatief beïnvloed. Efesiërs 5:22-33 speel hierin 'n belangrike rol en dit is my opinie dat hulle as huweliksmaats na eenheid behoort te streef.

In die verhaal van Suzet is ek verder besorg daarvoor dat sy sensitief moet wees t.o.v. die ondersteuning van Anton in hierdie moeilike tye waarbinne hy homself bevind as iemand wat sy werk verloor het. Anton aan die ander kant het nodig om bewus te wees van skuldgevoelens rondom die feit dat hy nie op die oomblik die rol vertolk om sy gesin te versorg soos wat hy graag sou wou nie. Hulle het dus nodig om hulle Bybelse waardes en rolle as man en vrou weer voorop te stel en te midde van moeilike omstandighede hulle stabiliteit te soek in die Woord van God.

Die grootste besorgdheid rakende Anton is die feit dat hy sukkel om in te skakel in die Australiese kultuur en dat sy identiteit en selfwaarde gevolglik onder druk verkeer. Die geloofsgemeenskap speel hierin 'n belangrike rol. Dit is nodig dat

Anton sy identiteit in Christus verstaan en geluk vind in die geloofsfamilie wat God aan hom in Australië voorsien het. Die realiteit is dus dat as hy nie suksesvol inskakel nie, die moontlikheid van 'n terugkeer na Suid-Afrika bestaan.

Respondent 4

Various sources of concern were identified in Anton and Suzet's immigration story. These include the suddenness of their move to Australia, their parents' resistance to the idea of them moving overseas, Anton had negative experiences at work (i.e. felt like he was being treated unfairly) and was made redundant, missing their family in South Africa, reduced social contact and support, increased responsibilities in terms of domestic duties and looking after children, illness (i.e. Anton developed problems with his joints that resulted in a great deal of pain), and cultural differences (in particular language barriers and the fact that not many Australians are Christians). These stressors in turn can result in a number of psychological conditions including: stress, depression, anxiety, bereavement, post traumatic stress disorder, substance abuse, adjustment disorder, and relationship distress (not only between partners, but also between parent and child). Suzet actually stated that she is feeling more stressed than when they were living in South Africa.

2.1.2.5 Besorgdhede oor die verhaal van Jaco en Linda Botha

Respondent 1

Let daarop dat respondent 1 sy bydrae lewer deur die verhaal net so te gebruik en dan van voetnotas gebruik te maak.

Jaco en Linda Botha het besluit dat Jaco vooruit na Brisbane sou vlieg om solank al die praktiese aspekte ten opsigte van die immigrasieproses te hanteer. Sy doel was om 'n blyplek voor te berei vir Linda en hulle seun Con. Dit het Jaco ongeveer drie weke geneem om alles in plek te kry. Die praktyk van sake was dat hy gereeld na 'n internetkafee moes gaan om toegang tot die internet te verkry, ten einde werk te soek en ook om behuising te verseker.

Die vlug en die ervaring daarrondom was vir hom traumaties, veral omdat hy almal in Suid-Afrika moes groet en alleen na Brisbane moes vlieg. Dit was nie net sy uitgebreide familie wat sou agterbly nie, maar Linda en Con sou ook eers later by hom aansluit³⁷.

Linda se herinneringe van hierdie tyd was dat sy doodmoeg was. Dit was vir haar moeilik sonder Jaco in Suid-Afrika en sy kon nie wag om self in Australië te kom nie. Dinge is vererger deurdat hulle 'n slegte vlug gehad het en boonop met vertraging moes rekening hou. Van hulle bagasie het ook weggeraak en in 'n vreemde land met weinig ondersteuning is 'n mens afhanklik van elke kilogram wat die lugredery jou toelaat om saam te dra³⁸.

³⁷ Verlies: Lede van immigrantesinne ervaar oor die algemeen ernstige en selfs traumatise gevoelens van verlies, veral tydens die aanpassingsperiode in hulle nuwe omstandighede. Hulle ervaar oor die algemeen almal verlies aan 'n ondersteuningsnetwerk, die beskikbaarheid van geleenthede tot self-aktualisering, die beskikbaarheid van hulpbronne, hulle vermoë om persoonlike doelstellings te realiseer en aan stabiele en voorspelbare lewensomstandighede. Spoedige effektiewe inskakeling by 'n 'Liggaam-van-Christus-vormige geloofsgemeenskap' mag 'n belangrike rol in hierdie verband speel tydens die aanpassingsperiode.

³⁸ Oorlading: Die immigrasieproses is geneig om mense te oorlaai met nuwe informasie en fisieke uitdagings wat hulle moontlik vir die eerste keer moet proses en waaruit hulle nuwe alternatiewe opsies moet identifiseer, nuwe keuses moet maak, en nuwe maniere van optrede moet ontwerp en uittoets. Omdat hierdie prosesse soveel addisionele energie vereis, is immigrante geneig om oorweldig te voel en baie moeg te word. Hierdie moegheid impakteer weer op hulle prosesseringsvermoë, wat impakteer op hulle vermoë om nuwe aanpassings te maak. Hierdie negatiewe spiraal het weer 'n invloed op gesinslede se onderlinge verhoudings en ook op hulle verhoudings met die uitgebreide

Aanvanklik het dit vir haar gevoel asof hulle met 'n lang vakansie weg is. Die snaaksste ervaring vir Linda was dat sy nie geweet het waar Noord of Suid in die nuwe land is nie. Dit het haar ontstel, omrede sy iemand is wat in Suid-Afrika rigtingvas was en sy nie die gevoel om rigtingloos te wees kon verdra nie. Dit het met die verloop van tyd reggekom, omrede Jaco haar in die diep kant ingegooi het en sy met die Referdex (padkaart) van Brisbane hulle roetes moes beplan en navigeer.

Linda onthou hoedat die familie haar met gemengde gevoelens gegroet het. Haar ouers het hulle baie aangemoedig en selfs finansieël ondersteun. Linda se pa was destyds terminaal siek en hulle beplanning is steeds dat Linda se ma by hulle sal aansluit na haar pa se afsterwe. Hulle was intussen in Suid-Afrika om haar pa te begrawe en haar ma is van plan om vir die tweede keer te kom kuier en ook haar sake in orde te kry om self te immigrer.

Jaco se ouers het hulle immigrasie-besluit egter baie moeilik ervaar. Jaco se broer is in Suid-Afrika tragies oorlede en hierdie gebeure het hul besluit om te immigrer vir sy ouers baie meer intens gemaak. Veral Jaco se pa het dit ervaar dat hy sy tweede seun ook verloor het. Jaco verwys daarna dat sy pa dit spesifiek so verwoord het. Sy suster het in hierdie tyd toe die druk begin voel as enigste kind in Suid-Afrika, wat verantwoordelik was om haar ouers te ondersteun. Op hierdie stadium oorweeg sy ouers dit egter ook om te immigrer en hulle het reeds om permanente verblyfreg in Australië aansoek gedoen. Jaco en Linda hoop om voor die einde van 2010 sy ouers aan huis by hulle te ontvang, met die doel om vir hulle 'n eie blyplek op hulle erf aan te bou.

gesinslede wat die kern van hulle ondersteuningstruktuur vorm. Praktiese spontane omgee-aksies van lede van 'n geloofsgemeenskap kan dus 'n groot helende rol speel in hierdie mense se lewens, en hulle veral ook help om 'tot verhaal' te kom.

Jaco het die afskeid op die lughawe baie negatief beleef. Hy het op 'n stadium besluit om vroeër deur doeane te gaan, net om weg te kom van die “dooie gevoel” wat tussen hom en sy familie in die vertreksaal geheers het³⁹. Dit het beteken dat hy 'n uur op sy eie gehad het voordat hy toegang tot die vliegtuig kon kry. Vir hom was dit 'n lang, moeilike vlug en hy het oor die algemeen net na die skerm, wat afstande rakende die reis beskryf en opdateer soos wat die vlug vorder, gestaar. Dit alles het verander die oomblik toe hy in Sydney geland het. Sy hele lewe het toe oor oorlewing gegaan. 'n Plek om te bly, 'n vervoermiddel en werksmoontlikhede sou prioriteit geniet.

Jaco het slegs kontak gehad met twee Suid-Afrikaanse gesinne voordat hy in Brisbane aangekom het. Linda se suster en haar man was net 'n paar weke langer as Jaco in Australië en hulle het hom aanvanklik tydelik in hulle huis ingeneem. Tweedens was daar ook 'n oud-kollega se broer in Noosa, wat twee ure noord van Brisbane geleë is. Jaco het nie besef dat Noosa eintlik ver uit Brisbane is nie en was afgehaal toe die persoon hom nie op die lughawe wou kom haal nie. Hulle het dus geen verdere kontak gehad nie. Daar was geen sprake van 'n ondersteuningsstelsel nie⁴⁰.

Linda se skoonouers het nie lughawe toe gekom om te groet toe sy en Con na Australië vertrek het nie. Hulle het nie vir 'n tweede keer vir die afskeid kans gesien nie. Tog was Linda positief omdat sy na Jaco verlang het en hulle weer as 'n gesin bymekaar sou wees. Con het 'n halfuur nadat die vliegtuig opgestyg het besef wat regtig aangaan en toe erg begin huil. Linda kon toe maar net saam

³⁹ Verlies: Wanneer gesinslede by geleentheid van afskeid sprakeloos-verstom staan, dui die emosionele 'verlamming' moontlik op traumatiese-intense ervaring van verlies. Hier ontstaan 'n pastorale uitdaging vir woordbedienaars, naamlik om aan hulle die raakvlakke uit te wys tussen hulle desperate verhaal van verlies, en die Bybelse verhaal van God se doelgerigte, liefdevolle, genadige betrokkenheid by die lewens van gebroke mense oor die eeue heen. God se helende verhaal mag hulle uitdaag om hulle eie verhaal van verlies te herfraseer tot 'n hoopvolle en helende wins-verhaal.

⁴⁰ Ondersteuningsstelsel: Dit is opvallend hoe swaar hierdie immigrantegesin gekry het in die afwesigheid van mense wat soos hulle glo en aktief omgee.

met hom huil en saam het hulle hul hartseer gedeel, sonder woorde, want sy het nie geweet wat om te sê nie...

Jaco is nou gelukkig in Australië en het redelik vinnig nadat hy hier aangeland het, tot die oortuiging gekom dat die keuse om te immigrer die regte besluit was. Linda is egter anders. Sy sukkel soms wanneer sy deur boeke of tydskrifte blaai wat oor Suid-Afrika gaan. Dit laat haar emosioneel reageer omdat sy baie na Suid-Afrika verlang. Die mees onlangse ervaring was 'n dokumentêre program wat oor Suid-Afrika gehandel het. Volgens Linda het Jaco 'n kognitiewe besluit geneem, maar vir haar as vrou is daar baie emosie betrokke⁴¹. Sy stel dit soos volg: "Die besluit om te immigrer noodsaak dat 'n mens emosioneel leeg getap word in die proses om as immigrant 'n nuwe lewe in 'n nuwe land te maak."

Vir Jaco was dit veral moeilik toe hy nog moes werk soek. Hy onthou hoe vinnig hulle hulle rande uitgeleef het, omdat vyf rand ongeveer net een dollar werd was. Hy het verwerping beleef omrede hy nie in die rekenaar bedryf kon werk kry nie. Die Australiërs het volgens hom nie belang gestel in sy spesifieke vaardighede nie. Jaco het toe uitgespring en handarbeid by 'n konstruksie maatskappy begin doen. Die gedagte was om dit net te gebruik as 'n trappie om Australiese werkservaring op te doen. Hy moes letterlik "kruwa stoot, graaf gooi en pik slaan"⁴². Jaco kan in retrospek sien dat dit vir hom goed was omdat hy fisies kon

⁴¹ **Aanpassing: Gesinslede herfraseer hulle verhale van verlies teen hulle eie tempo tot wins-verhale. Hierdie prosesseringsproses kan energie-dreinerend wees. Vir sommige is die proses meer kompleks en neem dit langer as ander en hulle het dikwels gespesialiseerde berading nodig, ten einde hulle te help om finaal afskeid neem van mense, dinge en lewensomstandighede wat na aan hulle harte was en om 'n gestagneerde rouproses tot 'n gesonde groeipunt deur te voer, asook om nodige nuwe lewensaanpassings te maak en eienaarskap van nuwe moontlikhede te aanvaar.**

⁴² **Ontneming: Gevoelens van verwerping kan ervaar word deur persone met persepsies dat hulle ontnem is van geleenthede tot self-aktualisering. Die stelling " 'n Mens is 'n mens deur mense", impliseer eintlik dat self-aktualisering grotendeels plaasvind binne verhoudings. Daarom behoort 'n immigrant se spoedige betrokkenheid by 'n geloofsgemeenskap, uit 'n pastorale hoek, uiters waardevol te wees. Aan die anderkant behoort so 'n geloofsgemeenskap ook daarop gerig te wees om kapasiteit vir aktiewe, doelgerigte, gawe-georiënteerde deelname deur nuwe immigrante te skep.**

werk en so van sy frustrasies kon ontslae raak. Hierdie werksgeleentheid het ook in 'n pos ontwikkel waar hy tans in die kantoor na die rekenaars van die onderneming omsien en sy huidige werksbeskrywing maak voorsiening vir sy eerste liefde, rekenaars, alhoewel dit nie die enigste komponent van sy werk is nie.

Die besluit om te immigrer was vir hulle 'n "suiwer stap in die geloof." Linda sê dat "hulle daarvoor gebid het en male sonder tal besluit het die antwoord is nee, totdat hulle die groen lig gekry het." Die wil van die Here was daarna duidelik in alles wat hulle aangepak het. Hulle glo van die begin af dat dit die Here se wil was dat hulle moes immigrer⁴³. Aanvanklik het familie en vriende dit nie so gesien nie. Hulle is daarvan beskuldig dat hulle weghardloop uit 'n moeilike situasie in Suid-Afrika en dat dit nie die regte ding is om te doen nie⁴⁴.

Volgens Linda is haar lewenskwaliteit op sy beste wanneer sy slaap, want sy slaap rustig in Australië. In Suid-Afrika was sy vreesbevange as daar 'n geluid in die huis was terwyl hulle geslaap het. Hulle glo ook albei dat hulle algemene lewenstandaard verhoog het. Hulle kan buite vleis braai sonder vrees, hulle motors staan buite in die straat sonder dat dit gesteel word en misdad is oor die algemeen gering.

⁴³ Besluitneming: Hierdie gesin se besluitnemingsproses blyk nie gebaseer te wees op goed-nagevorste en geverifieerde kennis nie. Hulle verkies om hulle immigrasie-besluit in geloof, gebaseer op hulle begrip van God se wil, te neem. In retrospeksie verstaan hulle dus ook dat wat gebeur, dit is wat hulle van God verwag het. Hierdie versmelting van die betekenis-horison van God se verhaal met die van hulle eie immigrasieverhaal het duidelik hulle psigies-geestelike weerstand versterk in wat Jaco by tye as 'n oorlewingstryd ervaar het.

⁴⁴ Besluitneming: Hierdie gesin se ouers gebruik 'n ander besluitnemingsproses. Die maatstaf wat hulle hier gebruik is hulle visie van wat die 'gepaste ding' is om te doen, gebaseer op 'n sosiale konstruk van wat 'gepas' beteken, wat insluit hoe die lewe is en behoort te wees.

Die hoofrede vir Jaco en Linda se immigrasie was egter hulle kind, Con. Hulle dogtertjie, Anita, is in Australië gebore en dit maak haar 'n Australiese burger. Hulle glo dat hulle kinders in Australië baie beter geleenthede het en dat hulle 'n goeie toekoms ingaan. Jaco was altyd besorg oor Linda en Con se veiligheid tuis wanneer hy nie daar was nie. 'n Tweede bekommernis was dat hy sy werk sou verloor en dat hulle dan nie 'n heenkome sou hê nie. Dit het by hom 'n gevoel van magteloosheid gelaat. Die skuif na Australië het hierdie vrees egter vir hom aangespreek en weggeneem.⁴⁵

Jaco en Linda glo dat 'n gebore Suid-Afrikaner moet aanpas om in die Australiese kultuur aanvaar te word. Hulle beleef dit dat die Australiërs hulle as “*nuwe* Australiërs” aanvaar. Dit beteken dat hulle altyd immigrante sal wees. Tog is mense in die samelewing oor die algemeen positief oor Suid-Afrikaanse immigrante. Hulle glo dat hulle kinders as Australiërs aanvaar sal word en nie as nuwe Australiërs gereken sal word nie.

Linda sê dat Australiese ouers hulle kinders anders opvoed. Dit neem 'n tydjie om te beseef wat aanvaarbare gedrag in die nuwe kultuur is. Een voorbeeld hiervan is die wyse waarop Suid-Afrikaners hulle kinders in die openbaar dissiplineer. Sy het 'n paar slegte aanmerkings verduur omdat sy streng was met haar kinders. Ten spyte hiervan het sy tog goeie vriendskappe met Australiese ma's gesluit en skakel sy nou gerieflik op sosiale vlak in.

Hulle aanvanklike geestelike tuiste was by 'n inter-denominasionele Afrikaanse kerk wat nie meer bestaan nie. Hulle het as gevolg van die sameloop van omstandighede in die kerk seergekry. Hulle voel dat hulle hul vingers verbrand

⁴⁵ Besluitneming: Bo en behalwe vir die feit dat Jaco 'n geloofsbesluit geneem het, vind hierdie besluit veral ook plaas op die vlak van 'n ervaring wat na vore kom deur die uitspeel van 'n verhaal wat hy in sy verbeelding omdra.

het en is bekommerd wanneer daar net Suid-Afrikaners in 'n geloofsgemeenskap bymekaar is. Dit is vir hulle 'n onnatuurlike situasie⁴⁶.

Hulle woon ongeveer 50 minute se ry van die gemeente van Mansfield af waar hulle tans aanbid. Hulle is van die mense wat die verste ry om die gemeentekerk by te woon. Die rede vir hierdie opoffering is dat hulle dit beleef dat hulle broers en susters in Christus in Mansfield het. Hulle beleef die gemeente as God se familie en dit was veral die Australiese Christenvriende wat hulle in tye van nood bygestaan het. Hulle sien mede-Christene as ware broers en susters, wat beteken dat hulle sekere mense enige tyd van die dag of nag kan bel as daar 'n krisis is. Dit skep 'n gevoel van vrede in hulle gemoed⁴⁷.

Die vraag: "Waarom wil die Here julle in Australië hê?" antwoord hulle soos volg: "Ons seun, Con, het 'n unieke probleem. Die Australiese regering ondersteun kinders wat in die hoofstroom sukkel baie goed en hulle akkomodeer hom op 'n

⁴⁶ Omgee: In heterogene samelewings word kerke feitlik altyd gekonfronteer met 'n onvermoë om te onderskei tussen kultuurgemeenskap en geloofsgemeenskap; en gaan medegelowiges selfs gebuk onder onderlinge diskriminasie op grond van sosiale stand, velkleur en geslag ('gender'). Ook immigrante, kry met verloop van tyd onder soortgelyke omstandighede seer in kerke. 'n Groot deel van die Australiese gemeenskap gaan gebuk onder die persepsie dat kerke ongebalanseerde, kultus-agtige groeperinge is waar misbruik en mishandeling van mense onderliggend is en wat daarom ten alle koste vermy moet word, of ten minste baie versigtig benader moet word. Elke kerk moet hierdie persepsie ernstig aanspreek, deur introspeksie te doen, voorsorg te tref, foute te herstel en ernstig te bid dat God hulle van die bose sal bewaar.

⁴⁷ Omgee: Daar word vandag verskeie metafore gebruik om die identiteit van die ware kerk uit te beeld en te kommunikeer, bv. 'Geloofsgemeenskap', 'Liggaam van Christus', 'Familie van God', 'Kudde van die Goeie Herder', 'Soldate in Geestelike Oorlogvoering', 'Burgers van God se Koninkryk', 'Volgelingen van Christus', ensovoorts. Al hierdie metafore is Bybelse metafore, en hulle betekenis word telkens verhelder wanneer die betekenis-horisonne van die onderskeie metafore versmelt. Die uiteindelijke gemene deler kan moontlik beskryf word met die term 'DNA van die Liggaam van Christus'. Jesus het gesê dat 'n boom aan sy vrugte geken sal word. 'n Onteenseglike en nie verhandelbare kenmerk van die ware kerk is sonder twyfel die aanwesigheid van menslike omgee-aksies gedring deur die liefde van God in Christus Jesus ons Here. Jesus het homself baie duidelik oor hieroor uitgespreek in Matteus 25:40-46.

besondere wyse by die skool. In Suid-Afrika sou ons waarskynlik ‘n groter probleem gehad het.”

Linda het na die vorige negatiewe gemeente-ervaring in Australië ‘n geloofskrisis beleef tot by die punt waar sy nie meer geweet het wat sy regtig glo nie. Die geloofsgemeenskap in Mansfield het haar in die geloof laat groei en dit is haar belewenis dat hulle weekliks nader aan die Here groei. “Kerkwees hier is anders omdat jy uit jou gemaksones is,” sê Linda. “Hier word alles getoets en nie as vanselfsprekend aanvaar nie. Jy as persoon word nie gereken nie. Jy het nie ‘n geskiedenis in hierdie land nie. Jy is ‘n nuwe immigrant. Dit dwing jou op jou knieë”.

Jaco en Linda sien hulleself as diensbaar aan God en die gemeente. Hulle vra na die wil van die Here vir hulle nuwe lewe in Australië⁴⁸.

Die positiewe van Australië vir die Bothas is dat almal gelyk geag word. Dit maak nie saak watter werk jy doen of waar jy gestudeer het of watter tipe motor jy ry nie. Jaco en Linda stem saam: “Hulle reken jou vir wie jy is en nie vir wat jy het nie.”

Ten slotte gee hulle redes waarom hulle weer die keuse sou uitoefen om te immigrer: hulle het goeie vriende gemaak wat vir hulle soos familie is, hulle

⁴⁸ Geloof: ‘n Geloofsgemeenskap kan vandag vergelyk word met ‘n vrou se baarmoeder. In lande waar ‘n ongebore kind geen regte het nie en beskou word as deel van die moeder se liggaam waaroor sy self kan besluit, kan dit of die veiligste plek op aarde vir hom wees, of die onveiligste. ‘n Geloofsgemeenskap wat veral op sterk sosiale verhoudings gebaseer is (‘n sosiaal aantreklike en behoefte-georiënteerde gemaksones), maar op swak of onbybelse geloofsbeginsels, is seker die gevaarlikste plek vir ‘n jong Christen. Die teendeel is sekerlik ook waar. Suiwer Woordbediening wat in gehoorsaamheid oorgaan in Godverheerlikende menslike omgee-aksies is sekerlik een van die veiligste geestelike omgewings vir ‘n immigrantegesin om in tuis te kom.

kwaliteit van lewe en gesinslewe is 'n vreugde en hulle het 'n geloofsverdieping ervaar. Daar is egter een waarskuwing en dit is dat immigrasie baie druk plaas op 'n huwelik. Vir hulle is dit belangrik dat albei huweliksmaats wat wil immigrer vooraf daaroor saamstem, alvorens die immigrasieproses aangepak word⁴⁹.

Linda se slotopmerking is: "Australië is nie Suid-Afrika nie, maar dis 'n wonderlike land."

Respondent 2

Die frase dat Jaco se pa hulle immigrasie sien as die verlies van nog 'n seun en sy suster wat die druk ervaar as enigste kind in Suid-Afrika kan moontlike skuldgevoelens by Jaco veroorsaak wat veral sy verhouding met sy suster negatief kan beïnvloed.

Enige groot besluit wat 'n persoon neem het 'n fisiese, kognitiewe en emosionele komponent. Die kognitiewe deel word gewoonlik makliker deur mans aangespreek en die emosionele komponent deur vrouens. Jaco noem dat hy 'n "dooie gevoel" by die lughawe ervaar het en dat hy gefokus het op oorlewing toe hy in Brisbane aangekom het. Ek is besorg dat Jaco nog nie die emosionele impak wat die immigrasie op hom gehad het aangespreek of gekonfronteer het nie. Indien dit nie gebeur nie kan dit spanning veroorsaak in die huweliksverhouding, veral omdat Linda die immigrasie baie emosioneel beleef en Jaco se emosionele begrip en ondersteuning nodig het.

⁴⁹ Berading: Pastorale versorging tussen gemeentelêde onderling en die beskikbaarheid van meer gespesialiseerde berading is belangrik vir veral gemeentes wat immigrantegesinde bedien.

In die verhaal word gesê dat Con hulle seun 'n "unieke probleem" het en sukkel om in die hoofstroom aan te pas. Ek is dus besorg oor Con se aanpassing in Australië. Kinders met probleme sukkel meer as ander kinders om by nuwe omstandighede en veranderinge aan te pas. Emosionele, gedrags- en leerprobleme is ook meer geneig om teenwoordig te wees. Ek wonder dus watter tipe ondersteuning en hulp Con ontvang om hom te help om aan te pas in Australië.

Jaco noem dat hy verwerping beleef het terwyl hy werk gesoek het hier in Australië. Ek is besorg oor die impak wat dit op sy selfbeeld gehad het, veral omdat hy gedwing was om werk te doen wat nie sy voorkeur was nie. Werkstevredenheid veral by die broodwinner speel 'n belangrike rol in nie net die persoon se verhouding met homself nie, maar ook die gesinsverhoudinge.

Linda noem in haar verhaal dat daar 'n verskil is in hoe ouers hulle kinders dissipliner hier in Australië. Hierdie verskil in opvoedingstyl kan moontlik twee probleme veroorsaak. Die een is dat die kinders, wanneer hulle ouer word en meer goedkeuring van hulle portuurgroep soek, kan rebelleer teen die strengere opvoedingstyl. Die tweede is dat die ouers die meer permissiewe opvoedingstyl van Australiërs kan oorneem en moontlik beheer oor hulle kinders verloor.

Respondent 3

It is noteworthy that the Bothas have seen their immigration as the will of God and to note the correlation between a decision made on one's own merits or on reliance on God. Despite the pain and heartache of moving cross-culturally, there is an underlying peace and dependence on God that made the move more

bearable. They perceive their move to Australia as a 'pure step in faith' and that it is God's will for them to be here.

The most striking comment in the story of the Bothas is the statement by Linda that church and worship is different in Australia because you are taken out of your comfort zone. "Here everything is tested and nothing is taken for granted." It brings to mind the exile story of Israel where those in exile ultimately rediscovered the Lord because they were also ultimately stripped of hindrances to their faith. Not that I at all see immigration as a punishment of sin or God's judgment, I merely point to the notion of complete and utter spiritual nakedness before God. Jeremiah 29:13 gave the summary for the result of the exile: "You will seek me and find me when you seek me with all your heart."

From before the immigration process even started, Jaco and Linda were drawing nearer to God to seek his will in how and when to make the move. It is times of personal crisis like immigration that often can spark spiritual renewal. They did not find God in Australia, God was very much in the picture while considering options in South Africa; rather their eyes were opened to see God in a fresh new light after immigrating. They feel called to serve in Mansfield, not because they have received a specific calling to serve there, but because they have been called in service to the God who revealed himself to them when they sought him out. They will serve Him anywhere, because they love Him.

Respondent 4

Numerous sources of stress were identified in Jaco and Linda's immigration story. These include practical issues associated with immigrating (e.g. losing luggage), negative life events (i.e. the deaths of two family members), feelings of

grief and loss (including Linda's sense of loss of control), rejection (i.e. Jaco not being able to find work in his field of expertise), having a child with a specific need (and its associated difficulties), family and friends' negative attitude regarding the move (i.e. "they are running away"), cultural differences, and a lack of social support. These stressors in turn can lead to various psychological difficulties including: stress, depression, anxiety, bereavement, post traumatic stress disorder, substance abuse, adjustment disorder, and relationship distress (not only between partners, but also between parent and child).

2.2 Refleksie op besorgdhede rakende die immigrasieverhale

Die verskillende reaksies deur die respondente vertolk hulle unieke interpretasies van die ware verhale van gelowige immigrante. Daar is oorvleuelings, aanvullings en selfs enkele verskille in interpretasie vanuit die verskillende perspektiewe.

Van Huyssteen (2006:21) maak die volgende interessante opmerking: "Transversal rationality is now fused with consciousness and self-awareness and this consciousness is then unified by an experience of selfpresence, emerging over time from a remembering self-awareness/consciousness in which diverse past experiences are transversally integrated *as we reach out to others.*" Die transversale rasionaliteit maak dus vir 'n fokus op patrone van diskoers en die aksies wat daarmee gepaard gaan voorsiening. Hierdie multi-dimensionele studie vind daarom by die groter gesprek tussen gespreksgenote, in plaas van 'n enkelsydige interpretasie deur die navorser alleen, baat.

Die multi-dimensionele gesprek ontvou soos volg wanneer daar na die vyf verhale afsonderlik gekyk word, met die doel om te soek na die transversale rasionaliteit soos hierbo beskryf:

2.2.1 Johan en Ansie van Zyl

Beide respondent 1 en 3 wys vanuit 'n teologiese raamwerk daarop dat die verhaal betekenis het op die vlak van kerk-wees in die lewens van gelowiges. Hierdie verhaal wys op 'n “*seerkry-tendens*” van gelowige mense, wat negatiewe ervarings in kerke beleef en as immigrante nie die ervaring wil herhaal in 'n *nuwe geloofsgemeenskap* nie. Hierdie tendens het ernstige gevolge vir die nuwe identiteit wat benodig word om suksesvol in te skakel in 'n nuwe kultuur en 'n nuwe land.

Die integriteit van die geloofsgemeenskap en die rol wat die geloofsgemeenskap speel in die lewens van mense staan op die voorgrond. Die geestelike groei kan negatief wees deur “*seerkry-ervarings*” of dit kan positief wees deur die “*omgee-aksies* van mense.” Die dogma van die kerk speel in hierdie verhaal nie so 'n sterk rol soos die uitreik en omgee-aksies van mense nie, soos opgemerk deur respondent 1.

Respondent 2 wys op die belangrikheid van die behoud van *kultuur en taal* in hierdie verhaal van Afrikaanssprekende immigrante. Respondent 1 is egter van mening dat die begrip ‘kerk’ in Suid-Afrika 'n sterk kulturele karakter dra, maar in Australië meer dié van 'n geloofsgemeenskap behoort te wees, aangesien daar in Australië meer as 200 nasies of kulture verteenwoordig word. *Verhoudings* wyer as net die gesin word uitgewys en daar is 'n besorgdheid dat die uitreik en omgee vir ander, hoofsaaklik ander gebore Suid-Afrikane insluit, maar die wyer

ongelowige gemeenskap uitsluit. Die uitwys van *diensbare leierskap* as 'n integrale deel van die geloofsgemeenskap het groot betekenis in die omgee- en uitreikaksies van immigrante teenoor mekaar. Die leemte van diens aan persone buite die geloofsgemeenskap bly egter 'n besorgdheid.

Respondent 1, 2 en 4 wys die stres waaronder *verhoudings* tussen huweliksmaats, asook tussen ouers en kinders verkeer, as belangrik uit. Die reaksies hierop verskil grootliks. Vanuit 'n kliniese sielkundige oogpunt word terapie voorgestel en vanuit 'n pastorale oogpunt word die belangrikheid van 'n *geloofsgemeenskap* uitgewys. Hierdie studie sien beide hierdie interpretasies as waardevol en beskou dit as aanvullend tot mekaar.

Volgens respondent 1 loop immigrant-Christene die gevaar om, in hulle soeke na 'n beter lewe vir hulle en hulle kinders, beide 'n selfgesentreerde en selfsugtige verbruikersmentaliteit te ontwikkel. Die gevolg mag wees dat hulle kinders die integriteit van hulle geloof mag bevraagteken, en self in *vertwyfeling* mag verval. Die tendens in Mansfield gemeente is om hierdie nuwe immigrant-gesinne so spoedig moontlik te betrek by die praktiese funksionering van die 'Liggaam van Christus' binne die nuwe geloofsgemeenskap en sodoende in 'n nuwe kulturele konteks te hervestig.

2.2.2 Ben en Jackie de Vos

Daar bestaan konsensus dat *besluitneming* en die prosesse wat daarmee verband hou hierdie verhaal oorheers. Respondente 1 en 3 verskil egter in hulle interpretasie rakende die rol wat die wil van God speel en die logiese besluitnemingsprosesse wat by Ben 'n groot dryfveer is. Respondent 3 sien Ben se belewenis dat God teenwoordig was in hulle rasonale immigrasiebesluit as 'n

positiewe bydrae, terwyl respondent 1 dit egter uitwys dat 'n *kognitiewe* en *rasionele* besluit onbewustelik 'n *emosionele* komponent bevat.

Respondent 2 maak 'n waardevolle bydrae wanneer sy 'n bepaalde klem op *Christelike opvoeding* plaas en die rol wat dit in hierdie verhaal speel. Sy gaan van die veronderstelling uit dat die *kultuur* in Suid-Afrika Ben en Jackie se manier van opvoeding spesifiek beïnvloed het en dat daar sekere botsings met die Australiese kultuur na vore gebring word in die lewens van hulle kinders.

Respondent 2 en 4 is vanuit 'n sielkundige oogpunt besorg oor verskeie *stressors* in die lewens van Ben en Jackie, wat die swak gesondheid van Ben se ma en die negatiewe ingesteldheid ten opsigte van immigrasie van Jackie se ouers insluit. Die druk en spanning waaronder hierdie verhoudings verkeer, kan skuldgevoelens en *onverwerkte emosies* 'n realiteit maak waaraan aandag gegee behoort te word.

Ben en Jackie se ervaring van God binne hulle verhaal is vir respondent 1 betekenisvol. Hy maak die opmerking dat hulle God se betrokkenheid *eensydig* beleef en God se seën aan hulle belewenis van Sy teenwoordigheid in hulle verhaal koppel. Die geldige vraag wat Hy gevolglik vra is of God ook teenwoordig is wanneer mense swaarkry en in nood verkeer.

Respondent 3 meld dat *twyfel en pyn* wat gedurende krisistye beleef word mense noodsaak om te vra na die teenwoordigheid van God. Sodoende beleef hulle dat terwyl hulle diensbaar is op 'n sekere plek en tyd, God hulle deur die moeilike tye dra.

Ouers van immigrant-gesinne wat in Suid-Afrika agterbly moet die opoffering maak om hulle kinders te laat gaan en ervaar, volgens respondent 1, *gedwonge verliese* wat impakteer op hul geloofslewe en bring die vraag na *geregtigheid* na vore.

Respondent 1 wys op die negatiewe gevolge wat onverwerkte gevoelens van *verlies* mag hê op immigrante nadat hulle moes afstand doen van hulle geboorteland en tyd wat hulle saam met hulle geliefdes spandeer.

2.2.3 Pieter en Karien Venter

Hierdie verhaal wys 'n totale ander tendens uit as die meeste immigrasieverhale in die sin dat hier sprake is van *globalisering* in plaas van immigrasie. Pieter leef elke dag in die werklikheid van Suid-Afrika, deurdat hy spesifieke besigheidsbelange daagliks daar in stand hou, al woon en leef hy in Australië. Sy werklikheid is selfs groter as dit – hy doen regoor die wêreld besigheid. Respondent 1 wys tereg daarop dat hierdie gesin met hulle 'normale' lewenswyse voortgaan, maar vanuit 'n ander 'hoofkwartier'. Hulle neem nie werklik afskeid nie en kan dit bekostig dat hulle leefwêreld beide lande insluit. Die hele skuif na Australië is dus fyn beplan.

Hierdie insluiting van *globalisering* het spesifieke gevolge vir die *kinders*. Respondent 1, 2 en 4 wys op die *komplekse verhoudings* van die kleinkinders met hulle grootouers. Karien se ouers se onvermoë om die Venters se immigrasiebesluit te verstaan, word waarskynlik gevoed deur 'n onvermoë om globalisering en die uitkomst daarvan te begryp.

Globalisering kan beide negatiewe en positiewe gevolge op die omgee-aksies van mense hê. Positief kan dit “ ‘n onbaatsugtige gee” en investering van verskeie hulpbronne wees. In die geval van die Venters sien ons hierdie positiewe uitlewing in hulle beskikbaarstelling van hulself as *diensbare leiers* in ‘n nuwe geloofsgemeenskap in Brisbane. Hierdie geloofsgemeenskap is egter net een deel van hulle realiteit. Die negatiewe gevolge van globalisering kan ‘n “*selfsugtige en eiesoortige alleen-lewe*” tot gevolg hê. Hiervan is daar egter nie ooglopend sprake by die Venters nie. Die feit dat hulle rekening hou met God se wil in hulle lewe, is volgens respondent 3 die anker en sukses in hulle immigrasieverhaal.

Alhoewel die Venters glo dat hulle geïmmigreer het binne die wil van God, het hulle egter ‘n kognitiewe besluit geneem om te immigreer. Respondent 2 is besorg dat daar ‘n moontlike spanning tussen die soeke na die wil van God en die besluitnemingsprosesse van hierdie gesin bestaan.

2.2.4 Anton en Suzet Muller

Respondente 2 en 3 sien die vinnig-veranderende besluit van Anton en Suzet om te immigreer as ‘n bron van kommer. Hierdie manier van *besluitneming* het gevolge: Anton sukkel om te integreer in die Australiese kultuur en hulle kinders loop die risiko van *gedrags- en aanpassingsprobleme*. Respondent 3 brei verder hierop uit deur te verwys na die verskillende interpretasies van Anton en Suzet ten opsigte van hulle immigrasieverhaal en wys daarop dat daar wesenlike verskille is wat aandag behoort te geniet ter wille van hulle huweliksverhouding.

Respondent 1 wys op die feit dat die Mullers ‘n *oop besluit* geneem het. Dit beteken dat hulle hulself nooit werklik tot immigrasie verbind het nie. Die gevolge

hiervan kan verreikend wees. Die eerste gevolg is 'n onvermoë om in die Australiese kultuur in te skakel. Die Australiërs het 'n term daarvoor – hulle noem mense wat nie die “sprong” na 'n nuwe kultuur wil maak nie “*migrants*” en nie “immigrants” nie.

Die tweede gevolg is 'n gebrek aan investering, wat 'n lewenswyse word. Mense besluit om eerder 'n huis te huur as te koop of ander suiwer finansiële beleggings te maak – ten einde beheer daaroor te hou, ongeag waar in die wêreld hulle hulself mag bevind. Dit het moontlik ook 'n impak op die wyse waarop hulle hulself verbind (of nie verbind nie), tot verhoudings en verantwoordelikhede in Brisbane en in die vriendekring en kerk waarby hulle betrokke raak. 'n Verdere gevolg is die *grootouers* se uitdaging om die “*oop besluit*” te aanvaar, omrede daar altyd 'n *onsekerheid* en 'n hoop bestaan dat hulle weer in Suid-Afrika kan vestig.

Agterblywende ouers van immigrante ervaar volgens respondent 1 waarskynlik baie ernstige gevoelens van verlies op 'n gevorderde tyd van hulle lewens, wanneer interaksie met hulle kinders en kleinkinders dikwels 'n groot aandeel in hulle lewenssin en motivering het, veral wanneer hulle aftree-ouderdom nader kom of reeds bereik is. *Skuldgevoelens* word deur respondent 2 as besorgdheid uitgewys in die sin dat dit Anton kan verhoed om selfaktualisering te vind en 'n suksesvolle aanpassing in die nuwe land te maak. Respondent 4 sluit hierby aan deurdat hy die moeilike *kulturele aanpassing* van die Mullers as moontlike gevolg van die vinnige besluit om te immigrer sien.

Respondent 4 identifiseer vanuit 'n kliniese sielkundige oogpunt dat weerstand van ouers teenoor die immigrasiebesluit, negatiewe ervarings by Anton se werk, verlange na familie in Suid-Afrika en verlies aan sosiale kontak en 'n ondersteuningstruktuur, aanpassingsprobleme in die nuwe land kan veroorsaak.

2.2.5 Jaco en Linda Botha

Respondent 4 identifiseer negatiewe lewenservarings (verlies van 'n geliefde), gevoelens van hartseer en verlies, verwerping, die uitdagings verbonde aan 'n kind met spesiale behoeftes, die negatiewe ingesteldheid van familie en vriendes jens die immigrasiebesluit, kultuurverskille en 'n gebrek aan 'n ondersteuningstruktuur, as *bronne van spanning* in hierdie immigrasieverhaal.

Gevoelens van verlies is deur respondent 1 in hierdie verhaal geïdentifiseer, wat 'n duidelike impak op verhoudings het. Die Bothas het traumatiese gevoelens van verlies beleef, veral tydens die aanpassingsperiode in hulle nuwe omstandighede. Hulle het volgens respondent 1 verlies ervaar aan 'n ondersteuningsnetwerk, die beskikbaarheid van geleentede tot self-aktualisering, die beskikbaarheid van hulpbronne, hulle vermoë om persoonlike doelstellings te realiseer en aan stabiele en voorspelbare lewensomstandighede. Daar is 'n besorgdheid oor Jaco wat aanvanklik nie in Australië kon werk kry in sy spesifieke beroepsrigting nie. Dit het die gevolg van oorlading op alle vlakke in hulle daaglikse lewe gehad. Respondent 2 sluit hierby aan deurdat sy uitwys dat Jaco se *selfbeeld en werksbevreeding* in hierdie tyd kon seerkry.

Respondent 1 beskryf dit as 'n "*emosionele verlamming*". Hy merk op dat dit opvallend is hoe swaar hierdie immigrantegesin gekry het in die afwesigheid van mense wat soos hulle glo en aktief omgee. Die negatiewe kerk-wees-ervaringe van die verlede het ook op die Bothas geïmpakteer en hulle inskakeling in die nuwe geloofsgemeenskap gevolglik bemoeilik.

Tog het die omgee-aksies van mense by Mansfield Christian Reformed Church 'n rol gespeel in die "tot verhaal kom" van die Bothas. Respondent 1 beveel aan

dat spoedige en effektiewe inskakeling by 'n 'Liggaam-van-Christus-vormige geloofsgemeenskap' 'n belangrike rol in hierdie verband speel tydens die aanpassingsperiode van immigrante. Die *geloofsgemeenskap* het dus die rol vertolk van 'n andersins gebrekkige ondersteuningstruktuur.

Die Liggaam van Christus-model by die Mansfield Christian Reformed Church het die deurslag gegee in die inskakeling by die *geloofsgemeenskap* – eerder as die dogma of teologiese *herkoms of tradisie*. 'n Onteenseglike en nie verhandelbare kenmerk van die ware kerk is volgens respondent 1 sonder twyfel die aanwesigheid van menslike *omgee-aksies* gedring deur die liefde van God in Christus Jesus ons Here. Jesus het Homself baie duidelik oor hieroor uitgespreek in Mattheus 25:40-46.

Hierdie gesin se *besluitnemingsproses* blyk volgens respondent 1 nie gebaseer te wees op goed-nagevorste en geverifieerde kennis nie. Hulle verkies om hulle immigrasiebesluit in geloof, gebaseer op hulle begrip van God se wil, te neem. Die besluitnemingsproses kan dus as 'n *daad van geloof* beskryf word. Respondente 1, 3 en 4 wys dit duidelik uit as 'n ware *afhanklikheid* van die Here, selfs ten tye van 'n stryd om fisiese oorlewing in 'n nuwe land en 'n nuwe kultuur.

Respondent 2 merk op dat die verskil in *opvoedingstyl* tussen Suid-Afrika en Australië moontlik twee probleme kan veroorsaak. Die een is dat die kinders, wanneer hulle ouer word en meer goedkeuring van hulle portuurgroep soek, kan rebelleer teen die strenger opvoedingstyl. Die tweede is dat die ouers die meer permissiewe opvoedingstyl van Australiërs kan oorneem en moontlik beheer oor hulle kinders verloor.

2.3 Samevattende opmerkings ten opsigte van besorgdhede rakende die immigrasieverhale

Die mate van ooreenstemming tussen die respondente was meer as net interessant – dit was 'n bevestiging dat verstaans-horisonne vanuit verskillende perspektiewe in verskeie gevalle aanvullend gelees behoort te word. Vanuit die respondente se refleksie op die immigrasieverhale in hierdie hoofstuk word die volgende interpretasies nou soos volg gemaak:

- **Seerkry-tendense:** Stres, onverwerkte emosies en skuldgevoelens word uitgewys as deel van die seerkry verbonde aan immigrasie.
- **Verliese:** Negatiewe lewenservarings ontstaan vanweë immigrante se verlies aan identiteit, beroepsekuriteit, geboorteland en finansiële verliese.
- **Verhoudings:** 'n Behoefte aan 'n ondersteuningstruktuur bestaan in die afwesigheid van familieverhoudings. 'n “Emosionele verlamming” word gesien as gevolg van die vervreemding van die immigrante van hulle ouers en die kinders se verliese en behoefte aan verhoudings met hulle grootouers.
- **Geloofsgemeenskap:** Die ‘omgee-aksies’ van mense in die nuwe geloofsgemeenskap is as betekenisvol in die lewens van immigrante uitgewys.
- **Diensbare leierskap:** Diensbare leierskap ontwikkel binne die konteks van immigrasie as 'n natuurlike uitvloeisel van die wyse van bestaan van die geloofsgemeenskap.

- **Die belewenis van God se teenwoordigheid:** Hoe immigrante God se teenwoordigheid in hulle lewens ervaar, is deel van die vertellings van mede-navorsers en hulle verhale is ryk aan sowel geloofstaal as twyfeltaal, wat dui op die belangrikheid hiervan.
- **Kultuur en taal:** Kultuur en taal word deur die respondente as belangrik op twee vlakke uitgewys. Eerstens is daar die stryd om behoud van die Afrikaanse kultuur en taal en tweedens is daar die pyn wat met aanpassing by die Australiese kultuur gepaard gaan.
- **Aanpassing van kinders:** Kinders se aanpassing word bemoeilik teen die agtergrond van die verskillende opvoedingstyle in Suid-Afrika en Australië wat as verwarrend beleef word.
- **Vertwyfeling en pyn:** Twyfelvrae kom regdeur die verhale na vore en wanneer immigrante 'n oop 'geen-finale-besluit'-benadering volg, verger dit die pyn en twyfel wat in die verhale opgeteken word.
- **Besluitneming:** Besluitneming word uitgewys op meer as net die kognitiewe vlak. Emosionele, psigiese en spirituele aspekte vorm deel van die besluitnemingsprosesse van mede-navorsers.
- **Globalisering:** Hierdie verskynsel word as 'n vertakking van immigrasie, met die uitdagings en aanpassingseise wat dit meebring, uitgewys.

Hierdie samevattende opmerkings rakende die besorgdhede van respondente, ten opsigte van die verhale van Suid-Afrikaans gebore immigrante, het 'n ontwikkeling ondergaan in hierdie studie. Hierdie ontwikkeling word gestimuleer deurdat mede-navorsers hulle verhale vertel en toegelaat word om self interpretasies op hulle verhale te maak, alvorens respondente inter-dissiplinêre bydraes lewer wat die navorser in staat stel om soos hierbo uiteengesit hierop te reflekteer.

Die kritiese en inter-dissiplinêre dialoog word nou voortgesit deurdat die respondente gevra is waarom hul vakgebied 'n unieke bydrae maak tot die gesprek.

2.4 Waarmee bied u dissipline/vakgebied 'n unieke perspektief op die verhale?

2.4.1 Respondent 1

Pastorale gesinsterapie kan ten minste drie belangrike perspektiewe op hierdie verhale bied. Eerstens kan dit 'n pastorale perspektief en tweedens 'n gesinsterapeutiese perspektief bied. 'n Derde unieke perspektief kom na vore waar die betekenis-horisonne van die pastorale en gesinsterapeutiese perspektiewe versmelt. Hierdie unieke perspektief word grotendeels belig vanuit die wyse waarop teologie, praktiese teologie en pastorale teologie gedefinieer word.

Ek verkies om *teologie*, vir die doeleindes van hierdie ondersoek, te definieer as die wetenskaplike studie van die totale narratiewe werklikheid aangaande die God van mense en die mense van God. Hieruit volg 'n werkbare definisie vir *praktiese teologie*, naamlik die sistematies gestruktureerde, aaneenlopende eko-

hermeneutiese proses waardeur gepoog word om menslike aksies wat verband hou met die verhale van die Christelike geloofsgemeenskap, te verlig en te vernuwe. Praktiese teologie kan as pastorale teologie beskryf word, waar (in die bogenoemde definisie) die begrip ‘aksies’ meer spesifiek infokus op ‘omgee-aksies’ (‘caring actions’). Kenmerkend van pastorale gesinsterapie as vakgebied is dus dat dit eko-hermeneuties kan infokus op die menslike ‘omgee-aksies’ wat verband hou met die verhale van die Christelike geloofsgemeenskap.

2.4.2 Respondent 2

Opvoedkundige sielkunde is ‘n wetenskap wat die kind in sy totale bestaan bestudeer. Die doel is om die kind te leer ken en te begryp asook om metodes te ontwerp om die kind te help om volwasse te word. Opvoedkundige en sielkundige kennis word gebruik om die ouers, die kind en ander opvoeders te help om die betrokke probleme te oorkom.

Elke kind bevind homself by die huis en by die skool in ‘n spesifieke opvoedingsituasie. Opvoeding is egter nie altyd suksesvol nie en dikwels is die kind se reaksie op opvoeding nie na wense nie. Die gevolg is dan baie keer leer-gedrags- en/of emosionele probleme by die kind. Wanneer die kind se probleme van so ‘n aard is dat die ouers en ander opvoeders se hulp nie suksesvol is nie kan die opvoedkundige sielkundige help.

Die opvoedkundige kennis en perspektief kan insig verskaf in veral die kinders se opvoedingsituasie, ontwikkeling, leerervaring, leerbetrokkenheid, en enige kwessies wat daarmee geassosieer word.

2.4.3. Respondent 3

My perspektief as jeugwerker en student in die teologie fokus my aandag op die kinders in die gesinne. Integrasie in die Australiese kultuur vir 'n jongmens is van kardinale belang en dit is my opinie dat die verhaal van immigrasie 'n baie spesifieke en unieke karakter dra. Die kinders moet integreer in die nuwe kultuur en samelewing en hulle het nodig om saam met ander gelowige jongmense in 'n Australiese geloofsgemeenskap in te skakel.

'n Verdere bydrae wat ek wil maak is rakende die geestelike vorming van die huisgesin in Australië. Gesinne moet hulself weer vind in 'n nuwe geloofsgemeenskap en hulle moet die geleentheid gegun word om hulle belewenisse met ander te deel. Die fokus hier is die sekuriteit wat 'n lewende verhouding met Jesus Christus as persoonlike Verlosser en Saligmaker bring.

2.4.4 Respondent 4

Psychology is an academic and applied discipline involving the systematic, and often scientific, study of human mental functions and behaviour. Moreover, it is a scientific discipline founded on sound theoretical frameworks and empirical research. A psychological assessment aims to take into account all the factors that may have an impact on the psychological well-being of an individual. The aim is then to modify the factors that are hypothesised to be causing distress to an individual. These factors may include negative/traumatic life events (such as migrating to a new country), everyday stressors, dysfunctional cognitions, relationship difficulties and poor social support. Psychology is therefore unique in

that it adopts a holistic approach and aims to improve the psychological well-being of an individual through reducing their mental, physical, and spiritual distress rather than solely adopting physical or spiritual approaches.

2.5 Refleksie op die unieke perspektiewe wat die verskillende dissiplines bied

2.5.1 Respondent 1

Die verstaanshorisonne van 'n pastorale en 'n gesinsterapeutiese perspektief versmelt om 'n prakties-teologiese perspektief te bied. Hierdie perspektief vind sy unieke bydrae wanneer die *omgee-aksies* van mense soos beskryf in die immigrasieverhale bestudeer word binne 'n spesifieke *geloofsgemeenskap*.

2.5.2 Respondent 2

Opvoedkundige sielkunde is die wetenskap wat die kind in sy totale bestaan bestudeer. Die *ouer-kind-verhouding* word dus in hierdie studie ingesluit om 'n holistiese blik te bied op die studieveld met die doel om sodoende die ontwikkeling, leerervaringe, leerbetrokkenheid van die kind en enige verwante kwessies uit te wys.

2.5.3 Respondent 3

Die fokus van 'n teologiese student en jeugwerker vir die doel van hierdie studie is om die jongmens en sy aanpassing binne 'n nuwe kultuur en samelewing te bestudeer. Die unieke veld van studie sluit die *jongmens se geestelike vorming en ontwikkeling binne 'n gesinstruktuur* in, as integrale deel van die samestelling van die geloofsgemeenskap in die Mansfield Christian Reformed Church.

2.5.4 Respondent 4

Die kliniese sielkunde is 'n akademiese, wetenskaplike dissipline wat aangewend word om menslike funksies en gedrag te verstaan. Die fokus is op 'n *holistiese verstaan van die welwese* van die verskillende *individue* wat in die immigrasieverhale beskryf word.

2.6 Samevattende opmerkings ten opsigte van die unieke perspektiewe wat die dissiplines bied

Uit die bogenoemde bydraes is dit duidelik dat elke dissipline 'n unieke bydrae en fokus het. Die interessante gemene deler is dat alle vakgebiede wat in hierdie studie saamgevoeg is, 'n holistiese benadering voorstaan. Die interpretasie van wat met 'n holistiese benadering bedoel word, verskil egter en die invalshoeke lewer dus 'n *aanvullende en verrykende verstaan* van die immigrasieverhale in hierdie studie.

- Die *kliniese sielkunde* lewer 'n holistiese bydrae wat soos volg gekwalifiseer word: die welwese van verskillende individue is die fokus van studie.
- Die *kindersielkunde* belig die verhouding tussen ouers en kinders wat immigrer met die doel om 'n bydrae te lewer tot die groter gesprek in terme van die ontwikkeling van kinders ten tye van immigrasie.
- Die *prakties-teologiese* perspektief wys die omgee-aksies van mense uit wat 'n wesentliche deel van die geloofsgemeenskap uitmaak en waar mense van mekaar afhanklik is en mekaar nodig het.
- Die *perspektief van 'n jeugwerker* vir die doel van hierdie studie is die jongmens se geestelike vorming en ontwikkeling ten tye van immigrasie binne 'n gesinstruktuur en in 'n geloofsgemeenskap.

2.7 **Waarom dink u sal u perspektief deur ander dissiplines verstaan en waardeer word?**

2.7.1 **Respondent 1**

Ek is nie daarvan oortuig dat ander dissiplines hierdie eko-hermeneuties-gebaseerde pastoraal-teologiese perspektief noodwendig altyd verstaan en waardeer nie. In die streng empiries-wetenskaplike wêreld word die bestaan van God selde erken en dus word die verhaal van die God van mense hoogstens as 'voorwetenskaplike kennis' ge-etiketier en afgemaak.

2.7.2 Respondent 2

Die opvoedkundige sielkundige werk met kinders, ouers en alle ander persone of instansies wat as opvoeders optree, of op die een of ander wyse met kinders te doen het. Dit sluit onderwysers, medici, maatskaplike werkers, arbeidsterapeute en vele ander in.

Ek dink dat elke dissipline die ander dissiplines respekteer en hulle kliënte se belange eerste stel. Daarom wil ek glo dat hulle die tyd sal neem om my perspektief aan te hoor en te sien waar dit moontlik hulle eie perspektief kan verryk.

2.7.3 Respondent 3

My perspektief bied 'n Bybelse en geestelike bydrae in die breër gesprek rakende immigrasie. Ek glo dat hierdie perspektief sal oorvloeï en raakpunte vertoon met 'n sielkundige, pastorale en inter-persoonlike invalshoek.

Vanuit 'n pastorale beradings- en 'n psigologiese uitgangpunt sal die versterking van die gesinseenheid 'n verligting in die stressors veroorsaak waaronder immigrante leef. Die Bybelse waardes ten opsigte van familiebande en die verhoudings sal op sake soos identiteit en aktualisering van die self lig werp. Immigrante se lewensmeganismes om vervulling te vind in hulle verhaal sal hulle toelaat om mense met liefde toe te vou, God in die eerste plek lief te hê en ook aan hulle die vryheid gee om hulself lief te hê binne God se wil (Mat. 22:39).

2.7.4 Respondent 4

Many of the conclusions psychologists make are supported by theory and empirical research, making it more likely that other disciplines will respect and appreciate it.

2.8 Refleksie op die verstaan en waardering van ander dissiplines

Die verskillende verstaanswyses en interpretasies het oor die algemeen 'n sterk vertroue dat respondente die spesifieke en unieke dissiplines van ander wel in ag neem en dat 'n wedersydse respek bestaan.

- Respondent 1 het egter 'n siening wat uit vorige ervaring gevorm is rakende die feit dat ander wetenskaplike navorsers 'n vooropgestelde idee het ten opsigte van 'n eko-hermeneuties-gebaseerde pastoraal- teologiese perspektief in die sin dat dit as *voorwetenskaplik* beskou word, omrede ander wetenskappe nie noodwendig die bestaan van God erken nie.
- Die opvoedkundige sielkunde neem kinders en hul *verhoudings* met ouers en ander opvoedkundiges soos onderwysers, medici en maatskaplike werkers ernstig en gevolglik bestaan daar 'n wedersydse waardering vir ander aanvullende interpretasies wanneer daar na die verhale van immigrante geluister word.
- Vanuit die jeugwerker se perspektief word Bybelse waardes belig deur spesifiek te fokus op *familiebande en verhoudings*. Gevolglik is daar raakpunte met die sielkundige, pastorale en ook inter-persoonlike perspektiewe.

- Die kliniese sielkundige perspektief maak 'n sterk saak uit dat alle interpretasies *wetenskaplik begrond* is en dat ander dissiplines gevolglik daarby sou aansluiting vind. Die teorie en empiriese navorsing dien as die ruggraat en ander dissiplines voeg hiertoe waarde by, sonder dat daar enige verandering aan die data gemaak word.

2.9 Samevattende opmerkings ten opsigte van die verstaan en waardering van ander dissiplines

Die metodiek van studie is aan alle respondente verduidelik en hulle het almal daartoe ingestem om deel te wees van die inter-dissiplinêre studie. Tog het die respondente wat gevra is om aan hierdie studie deel te neem vir die eerste keer na hul eie dissiplines gekyk deur die bril van 'n *narratiewe* inter-dissiplinêre gesprek.

Respondent 1 het dit egter al vantevore met ander benaderings beleef dat die praktiese teologie nie as wetenskap aanvaar is nie. Respondent 2 aanvaar dat ander dissiplines haar vakgebied se stem sal hoor en so hul eie perspektiewe verryk. Respondent 3 verwag dat daar oorvleueling en raakpunte tussen die onderskeie dissiplines sal wees, terwyl respondent 4 steeds baie rigied in sy beskrywing van die sielkunde as gespreksgenoot in die verhale van immigrante is.

Beide respondent 2 en 3 het dus positief gereageer op die inter-dissiplinêre fokus van hierdie studie, maar die vraag kan tereg gevra word of die verskillende dissiplines wedersydse verstaan vanuit 'n transversale rasionele hoek interpreteer. Die feit is dat daar wel ten minste 'n wedersydse respek bestaan en

dat alle respondente bereidwillig is om te luister na ander perspektiewe en 'n holistiese benadering ondersteun.

Hieruit is dit dus duidelik dat daar 'n openheid tot inter-dissiplinêre gesprek bestaan, maar dat die veld van hierdie studie vanuit al die bogenoemde perspektiewe 'n nuwe benadering is vir elkeen van die vakkundiges.

2.10 Wat is u grootste besorgdheid, indien u perspektief nie deur ander dissiplines erken sou word nie?

2.10.1 Respondent 1

Eko-hermeneuties gesien, vind daar 'n ontmoeting van verskeie verhale plaas in die pastoraal-terapeutiese situasie. Een van hierdie verhale is God se verhaal. Slegs wanneer hierdie verhaal deur 'n kliënt (her)ontdek word en die relevansie tussen sy eie verhaal en God se verhaal vir hom duidelik word, kan hy tot insig/verstaan kom. So word beide hierdie verhale vir hom 'n krag tot verandering. Hulle word nuwe realiteite wat alles vir die kliënt verander. Die verhaal self word dus die veranderingsagent. Hierdie insig is die unieke bydrae van 'n pastoraal-gesinsterapeutiese perspektief, gebaseer op 'n eko-hermeneutiese denkraamwerk.

2.10.2 Respondent 2

Ek sal baie teleurgesteld wees as die ander dissiplines nie 'n opvoedkundige sielkundige perspektief se waarde wil erken nie. My grootste besorgdheid sal dan wees dat hulle die geleentheid misloop om hulle kennis te verbreed en om

hulle kliënte en hul unieke situasies beter te verstaan en gevolglik beter hulp te kan verleen.

2.10.3 Respondent 3

My grootste besorgdheid is rakende die inskakeling en self-identiteit van immigrante in 'n nuwe geloofsgemeenskap. Binne die prakties-teologiese perspektief moet mense aangemoedig word om hulle geestelike gawes wat hulle uit die hand van God ontvang het aan te wend in die gemeente. Uit 'n sielkundige perspektief is 'n verdere besorgdheid die verhouding tussen man en vrou in die huwelik en die druk waaronder huweliksverhoudings verkeer ten tye van immigrasie. Dit moet raakpunte vind binne 'n Bybelse perspektief. Indien hierdie oorvleueling tussen dissiplines nie plaasvind nie, kan die gevolg wees dat die spanning van die hele situasie ook op die kinders oorgedra kan word.

2.10.4 Respondent 4

If the psychological perspective was not taken seriously, it is very likely that many individuals would develop mental health conditions such as anxiety and depression. These conditions would worsen if other professionals were to disregard the psychological knowledge and treatments that have been shown to be effective in the treatment of these conditions.

2.11 Refleksie op die besorgdhede wanneer ander dissiplines 'n spesifieke dissipline nie ag en waardeer nie

- Respondent 1 verduidelik dat die verhale van gelowige immigrante self die veranderingsagent in hul eie lewens word deurdat hulle beleef hoe God teenwoordig is in hul lewensverhale. Indien dit nie gebeur nie, is respondent 1 besorg dat mede-navorsers nie die lewensveranderende situasie van immigrasie sal kan hanteer nie.
- Die geleentheid tot verstaan word verhoog deurdat die verskillende dissiplines ag slaan op mekaar, volgens respondent 2. Sy maak 'n sterk saak uit rakende die *verlies aan insig*, wanneer enige interpretasie eensydig gemaak word.
- Die inskakeling in 'n *geloofsgemeenskap* is van kardinale belang, volgens respondent 3 en sy besorgdheid is dat gelowiges wat immigrer hierdie geleentheid algeheel kan misloop, indien ander dissiplines nie oorfleueling vind met die unieke prakties-teologiese benadering wat hy volg nie.
- Die psigologiese perspektief is volgens respondent 4 belangrik deurdat dit die situasies van *angs en depressie* uitwys en fisiese ondersteuning moontlik maak. Indien hierdie ondersteuning nie bestaan nie, sal daar sekere negatiewe implikasies en konsekwensies wees, ook in die lewens van gebore Suid-Afrikaners.

2.12 Samevattende opmerkings ten opsigte van die verstaan en waardering van ander dissiplines

Soos voorheen vermeld het alle respondente aangedui dat hulle 'n holistiese benadering verwelkom en nastreef. Hierdie ingesteldheid ontken nie die unieke

karakter van enige invalshoek nie, maar ondersteun juis die verstaan van 'n groter werklikheid. Die rasionaal van hierdie werklikheid is dus nie 'n universele of diverse verstaan nie, maar eerder 'n transversale insig in die ware lewensverhale van mense wat as 'n holistiese verhaal verstaan behoort te word.

3. GEVOLGTREKKING

Van Huyssteen (2000a:211) stel dit duidelik dat die werklikheid van mense vanuit 'n bepaalde sosiale, politieke en historiese konteks gesien behoort te word, wat uiteindelik 'n aanvullende verstaan tot gevolg het. Die post-fundamentele benadering van hierdie studie het die moontlikheid van 'n *multi-dissiplinêre studie*, wat 'n bruikbare en suksesvolle manier van studie is, moontlik gemaak. Die perspektiewe van verskillende dissiplines word in ag geneem ten einde 'n *holistiese blik* te verkry op die immigrasieverhale van Suid-Afrikaans gebore gelowiges wat na Brisbane, Australië geïmmigreer het.

Die bogenoemde gevolgtrekking kan vanuit die volgende punte gestaaf word:

- Die navorsingsproses het begin en ontwikkel vanuit 'n werklikheid wat plaaslik en tasbaar in narratiewe vorm gekontekstualiseer is. Hieruit het 'n dialoog ontwikkel, wat nie vanuit abstrakte idees gevoer is nie, maar die ware lewensverhale van mense aangehoor het.
- Die proses het uitgewys dat daar nie 'n "absolute waarheid" rakende immigrasie bestaan nie en dat die verskillende inter-dissiplinêre invalshoeke op die immigrasieverhale gesonde dialoog en kommunikasie

bewerkstellig ten einde 'n beter verstaan van unieke verhale tot stand te bring.

- Kommunikasie tussen dissiplines het 'n oorvleueling in interpretasie en aanvullende verstaan tot gevolg, wat tot 'n holistiese benadering aanleiding gee.

4. SAMEVATTENDE OPMERKINGS

Van Huyssteen (2000b:239) maak 'n waardevolle bydrae wanneer hy sê dat verskillende perspektiewe 'n eie logika en verstaan na die tafel van multi-dimensionele gesprekvoering bring. Hieruit ontwikkel 'n rykdom van verstaan wat andersins nie moontlik sou wees nie.

Die post-fundamentele verstaan van die immigrasieverhale van gelowiges vanuit Suid-Afrika het weldeeglik 'n rykdom van verstaan tot gevolg gehad. Die waarde lê daarin dat 'n dinamiese dialoog ontstaan het, wat nie 'n statiese en netjies-afgebakende gesprek ten doel het nie, maar 'n ware luister na die werklikhede van mense se lewens.

Die terugvoer van die multi-dimensionele respondente, sowel as die lewensverhale van immigrante wys op die volgende *sake* wat *van belang* is vir hierdie studie:

- Die *geloofsgemeenskap* van die Mansfield Christian Reformed Church in Brisbane bied 'n unieke tuiste aan Suid-Afrikaansgebore gelowiges wat na Australië immigrer.

- *Diensbare leierskap* is een van die omgee aksies wat dit vir immigrante moontlik maak om 'n geestelike tuiste te vind. Dit is egter nie die enigste omgee-aksie wat plaasvind nie en gelowige immigrante vertolk hul diensbaarheid verskillend. Daar is nie 'n algemene of 'n absolute waarheid nie.
- Die *belewenis van die teenwoordigheid van God* het in alle verhale wat in hierdie studie ondersoek word, sterk na vore getree.
- Die vraag rakende die *besorgdhede* vanuit ander vakgebiede, het 'n basis verskaf vir 'n transversale rasonele verstaan van die immigrasieverhale. Die verskillende dissiplines het duidelike besorgdhede gehad rakende die prosesse verbonde aan immigrasie en alhoewel die invalshoeke en klem dikwels verskil het, was daar 'n konsensus dat immigrasie as proses gevolg het wat nie geïgnoreer kan word nie.
- Die navorser en mede-navorsers se interpretasie en verstaan van die immigrasieverhale is gevorm deurdat hulle as gebore Suid-Afrikanners dieselfde prosesse deurgemaak het deur elkeen self na Australië te immigrer.
- Die vakkundiges/respondente is gekies met die doel om 'n bepaalde balans in die gesprek te bring. Respondent 1 (teologie) en 2 (opvoedkundige sielkunde) het albei hulle studie en verdere studie in Suid-Afrika voltooi. Respondent 3 (jeugwerker) en 4 (kliniese sielkunde) het albei hulle aanvanklike en verdere studie in Australië voltooi. Al vier respondente is egter ook in Suid-Afrika gebore, wat bydra tot die gesprek en verstaan van Suid-Afrikaans gebore immigrante.

- Dit is hierdie studie se doel om 'n *post-fundamentele gesprek* te fasiliteer en *inter-dissiplinêre sienings*, bydraes en invalshoeke van respondente uit verskillende vakdissiplines toe te laat om in te speel op die *psigologiese en spirituele* verstaan van die verhale.
- Daar behoort 'n geleentheid te wees waar die deelnemers hulle eie verhale kan her-interpretêr en waar selfverstaan en insig gesoek moet word, met die doel om hulle aktief te laat deelneem aan die groter gesprek rakende die belewenisse tydens immigrasie. Dit sou die gevolg hê dat die deelnemers kan bevestig dat dit “werklik my bedoeling was.” Sulke geleentheid is in opvolggesprekke met mede-navorsers geskep.

Gevolgtrek dien hierdie prakties-teologiese studie die versmelting van verstaanshorisonne van verskillende dissiplines. Die waarde van hierdie proses is dat dit multi-dimensioneel is en dat die narratiewe karakter daarvan 'n bydrae lewer om inter-dissiplinêr, eerder as teologies eensydig op die ware verhale van immigrante te reflekteer.

5. REFLEKTIEWE BEWEGING VIR VERDERE STUDIE

Uit die samevattende opmerkings hierbo, rakende sake van belang vir hierdie studie, is dit eerstens nodig om 'n deeglike literatuurstudie oor *diensbare leierskap* binne die *geloofsgemeenskap* van Mansfield Christian Reformed Church te doen. Dit sal in hoofstuk 4 aandag geniet.

Vervolgens is 'n refleksie op die immigrante se *belewensse van God se teenwoordigheid* in hul immigrasieverhale van belang. Hoofstuk 5 sal vanuit die post-fundamentele raamwerk, as posionering van hierdie narratiewe navorsing, hieraan gewy word.

Daarna sal die besorgdhede en interpretasies wat in hoofstuk 3 deur die inter-dissiplinêre gesprek van respondente uitgewys is, in hoofstuk 6 verder ontgin word, deur na relevante literatuur te verwys om uiteindelik *alternatiewe interpretasies*, wat wyer strek as die plaaslike konteks van Mansfield, daar te stel.

Laastens sal die fokus in hoofstuk 7 op 'n *refleksie op die navorsingsproses* val.

Die metodiek wat tot dusver in hierdie studie gevolg is sluit in:

- Aanhoor van immigrasieverhale
- Interpretasies van mede-navorsers
- Interpretasies van respondente
- Refleksie van die navorser

Vervolgens sal die metodiek as volg uitgebrei word:

- Her-interpretasie deur mede-navorsers
- Integrasie van toepaslike literatuur
- Alternatiewe interpretasies van die navorser wat wyer strek as die plaaslike konteks
- Refleksie op navorsing

Hieruit is dit duidelik dat respondente, nadat hulle insae gehad het in die immigrasieverhale van mede-navorsers, vanuit verskillende vakgebiede hul

onderskeie interpretasies gelewer het. Hierdie interpretasies moet nou aan die hand van relevante literatuur, tesame met die her-interpretasies van mede-navorsers, toegelaat word om te ontwikkel sodat alternatiewe interpretasies wyer as die plaaslike konteks geïdentifiseer kan word.